

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Spotřební daně se zaměřením na daň z piva
Excise Duties with Focus on Excise Duty on Beer

Student: Andrea Tatarková
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Kateřina Randová

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student: **Andrea Tatarková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Spotřební daně se zaměřením na daň z piva**
Excise Duties with Focus on Excise Duty on Beer

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Základní principy uplatňování spotřebních daní
 3. Vliv spotřebních daní na státní rozpočet v letech 1993 - 2012
 4. Praktická aplikace daně z piva v pivovarské jednotce
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

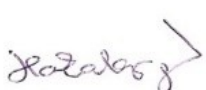
- KOTENOVÁ, Bohumila a kol. *Zákon o spotřebních daních – komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 486 s. ISBN 97880-7357-549-6.
SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 468 s. ISBN 978-80-7357-443-7.
VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 372 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

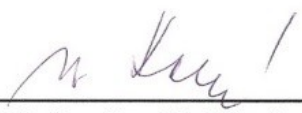
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Kateřina Randová**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 a č. 2, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila a přílohy č. 3 a č. 4, dané mi k dispozici, jsem převzala.

V Ostravě dne 10. 5. 2013

Andrea Tatarková

Andrea Tatarková

1	ÚVOD.....	6
2	ZÁKLADNÍ PRINCIPY UPLATŇOVÁNÍ SPOTŘEBNÍCH DANÍ	7
2.1	Umístění a význam spotřebních daní v daňové soustavě České republiky.....	7
2.1.1	Rozdělení nepřímých daní	7
2.1.2	Spotřební daně	7
2.2	Historie daní obecně.....	8
2.3	Harmonizace spotřebních daní	9
2.3.1	Harmonizace předmětů daní	10
2.3.2	Harmonizace administrativy	10
2.3.2.1	EMCS (Excise Movement and Control System).....	10
2.3.3	Harmonizace sazeb	11
2.4	Zákon o spotřebních daních	11
2.4.1	Zákon č. 587/1991 Sb., o spotřebních daních	11
2.4.2	Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních	12
2.4.2.1	Rozdělení zákona o spotřebních daních	12
2.5	Vymezení jednotlivých spotřebních daní	13
2.5.1	Daň z minerálních olejů.....	13
2.5.1.1	Předmět daně.....	13
2.5.1.2	Plátce daně a vznik daňové povinnosti	14
2.5.1.3	Základ daně.....	14
2.5.1.4	Osvobození od daně z minerálních olejů	14
2.5.1.5	Sazba daně	15
2.5.2	Daň z tabákových výrobků	15
2.5.2.1	Předmět daně.....	15
2.5.2.2	Plátce daně	16
2.5.2.3	Základ daně.....	16
2.5.2.4	Sazba daně	16
2.5.2.4.1	Výpočet daně.....	16
2.5.2.5	Osvobození od daně z tabákových výrobků.....	17
2.5.3	Daň z lihu.....	17
2.5.3.1	Předmět daně.....	17
2.5.3.2	Plátce daně	18
2.5.3.3	Vznik povinnosti daň z lihu přiznat a zaplatit.....	18
2.5.3.4	Základ daně.....	18
2.5.3.5	Osvobození od daně z lihu	18
2.5.3.6	Sazby daně	19
2.5.4	Daň z vína a meziproductů	19
2.5.4.1	Předmět daně.....	19
2.5.4.2	Plátce daně	20
2.5.4.3	Základ daně.....	20
2.5.4.4	Sazby daně	20

2.5.4.5	Osvobození od daně z vína a meziproductů.....	20
2.5.5	Daň z piva.....	21
2.5.5.1	Předmět daně.....	21
2.5.5.2	Nealkoholické pivo	21
2.5.5.3	Plátce daně	21
2.5.5.4	Základ daně.....	22
2.5.5.5	Sazby daní.....	22
2.5.5.6	Výpočet daně:	22
2.5.5.7	Rozdělení pivovarů	22
2.5.5.7.1	Malý nezávislý pivovar	22
2.5.5.7.2	Pivovary	22
2.5.5.7.3	Domácí pivovar	23
2.5.5.8	Osvobození od daně z piva	23
2.6	Správa spotřebních daní.....	23
2.6.1	Činnost celní správy	23
2.6.1.1	Organizační struktura celní správy.....	24
3	VLIV SPOTŘEBNÍCH DANÍ NA STÁTNÍ ROZPOČET V LETECH 1993 – 2012.....	25
3.1	Rozpočtová soustava České republiky.....	25
3.1.1	Státní rozpočet	26
3.1.1.1	Příjmy státního rozpočtu	26
3.2	Výnos daní	27
3.3	Výnos spotřebních daní	28
3.3.1	Vývoj inkasa spotřebních daní.....	29
3.3.2	Podíl jednotlivých spotřebních daní na výnosu do státního rozpočtu.....	30
3.3.2.1	Výnos daně z piva	32
3.3.2.1.1	Faktory mající vliv na výnos daně z piva	34
3.4	Prokázané úniky na spotřebních daních	35
4	PRAKTICKÁ APLIKACE DANĚ Z PIVA V PIVOVARSKÉ JEDNOTCE.....	37
4.1	Představení společnosti.....	37
4.1.1	Historie Budějovického Budvaru, n. p.....	37
4.1.2	Pivovar ve 21. století	38
4.2	Představení obchodního střediska v Ostravě.....	39
4.3	Výroba piva v Budějovickém Budvaru, n. p.....	40
4.4	Rozbor jednotlivých piv v rámci tržeb a spotřební daně.....	41
4.4.1	Výstav piva v roce 2012	42
4.4.2	Zatížení spotřební daní v roce 2012.....	46
4.4.2.1	Výpočet daně u 10° piva	46
4.4.2.1.1	Výpočet daně u jednoho půllitrového 10° piva	47
4.4.2.2	Výpočet daně u 12° piva	47
4.4.2.2.1	Výpočet daně u jednoho půllitrového 12° piva	47
4.4.2.3	Výpočet daně u nealkoholického piva	47
4.4.2.4	Výše spotřební daně za obchodního střediska v roce 2012	48
4.4.3	Tržby obchodního střediska v Ostravě za rok 2012.....	50

4.5	Vyhodnocení	52
5	ZÁVĚR.....	53
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
	SEZNAM ZKRATEK.....	56
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Námětem bakalářské práce jsou spotřební daně. Téma je aktuální a v médiích se o něm velmi často diskutuje. Ať již kvůli zvyšování či snižování cen pohonných hmot, nedávné aféry týkající se metylalkoholu obsaženého v alkoholických nápojích určených ke konzumaci, tak i z důvodu, že patří mezi významné příjmy státního rozpočtu.

Práce je zaměřena především na vybrané výrobky podléhající dani z piva. První písemná zmínka o historii piva v Českých zemích sahá až do roku 993, kdy byl českým biskupem Vojtěchem postaven benediktský klášter, kde docházelo k vaření piva. Dle statistických informací patří Česká republika mezi největší konzumenty piva ve světě. Během minulého roku každý Čech, včetně batolat, vypil průměrně 144 litrů piva.

Obsahem první části práce je především přiblížení spotřebních daní z hlediska historie, harmonizace v rámci Evropské unie, struktury a členění jednotlivých daní, určení jejich předmětů, plátců, sazeb a situací, kdy dochází k osvobození komodit podléhajících spotřební dani.

Druhá část se věnuje vlivu spotřebních daní na státní rozpočet. Popisuje jednotlivé příjmy státního rozpočtu a zkoumá, které konkrétní spotřební daně přinášejí státnímu rozpočtu nejvyšší výnos, rozebírá vývoj výnosu spotřebních daní v letech 1993 až 2012 a zabývá se rovněž daňovými úniky této komodity.

Třetí část je zaměřena na porovnání tržeb a celkové výše spotřební daně desetistupňového, dvanáctistupňového a nealkoholického piva Budějovického Budvaru, n. p. v obchodním středisku v Ostravě.

Cílem práce je přiblížit spotřební daně z hlediska jejich charakteristiky, zařazení do daňového systému, významnosti ve státním rozpočtu a v porovnání celkového výnosu 10° piva, 12° piva a nealkoholického piva Budějovického Budvaru, n. p. obchodního střediska v Ostravě v rámci tržeb a v rámci odvedené spotřební daně do státního rozpočtu.

V bakalářské práci jsou použity metody porovnání, analýzy a rozboru.

2 Základní principy uplatňování spotřebních daní

Tato kapitola se věnuje především problematice vymezení spotřebních daní, rozdělení a charakteristice jednotlivých daní, harmonizaci a historii těchto daní.

2.1 Umístění a význam spotřebních daní v daňové soustavě České republiky

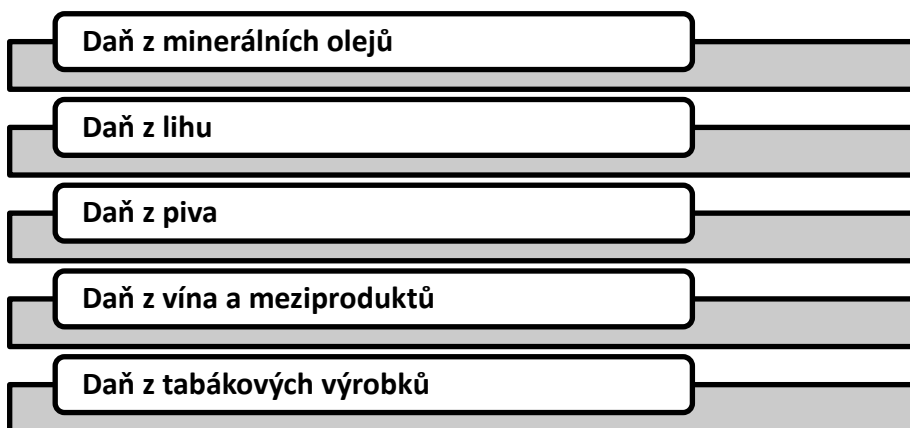
Daňovou soustavu České republiky můžeme rozdělit na daně přímé a daně nepřímé. Označení termínem daň přímá znamená, že tato daň je odvedena samotným poplatníkem z jeho vlastního účtu. Můžeme tedy jednoznačně určit osobu, která tuto daň bude platit. Situaci, kdy naopak tuto osobu jednoznačně určit nemůžeme, označujeme termínem daně nepřímé. Charakteristickým rysem nepřímých daní je, že plátce těchto daní přenáší daňové břemeno na jinou osobu. To znamená, že plátce daň nehradí, pouze ji vybírá a odvádí. Daňové břemeno nese plně poplatník, který si ani mnohdy neuvědomí, že v ceně zboží a služeb je tato nepřímá daň zahrnuta.

2.1.1 Rozdělení nepřímých daní

Nepřímé daně můžeme rozdělit na daň z přidané hodnoty, na daně energetické (které také můžeme nazvat jako daně ekologické) a daně spotřební. Energetické daně se dále dělí na daň ze zemního plynu, daň z elektřiny a daň z pevných paliv. Vzhledem k tomu, že bakalářská práce je zaměřena na spotřební daně, je pro větší přehlednost rozdělení těchto daní vyjádřeno následujícím schématem.

2.1.2 Spotřební daně

Schéma 2.1 Rozdělení spotřebních daní

Zdroj + úprava vlastní

Spotřební daně můžeme nazvat také akcízy. Tyto daně patří mezi jedny z nejstarších daní. Během staletí se mnohokrát změnil předmět i sazba těchto daní. Jsou selektivní, jelikož se týkají pouze určitého okruhu zboží, jako jsou například alkoholické nápoje, tabák a minerální oleje. I když jsou významným příjmem do státního rozpočtu, stát se snaží množství těchto výrobků a služeb regulovat. Snaží se konzumenty těchto daní odrazovat od „škodlivé spotřeby“. Jedná se totiž o zboží, které škodí jak našemu zdraví, tak i životnímu prostředí. Na druhé straně jsou ovšem příjmy ze spotřebních daní chápány jako stabilní výnosový příjem SR. Vláda se snaží najít takovou výši daně, při které budou spotřebitelé ochotni za zboží a služby zaplatit a nedojde přitom k ohrožení veřejného rozpočtu.

„Daně ze spotřeby působí jako daně in rem¹. Při jejich nepřímém ukládání, nelze zohlednit majetkové, důchodové ani sociální poměry poplatníků. Liší se tak od daní osobních, ukládaných mimo jiné s ohledem na osobní poplatníkovu schopnost platit daň. Spravedlnost dopadu daní z prodejů a ze spotřeby lze zajišťovat jen nepřímou – sazbami a osvobozeními u zboží podle poměrů poplatníků, kteří toto zboží nejspíše kupují“².

2.2 Historie daní obecně³

Daně jako takové se poprvé objevily v otrokářské společnosti. Jejich vznik je připisován vzniku a rozvoji organizovaných států, který sebou přinesl vznik peněžního hospodářství. Daně měly především naturální podobu. Například ve starém Egyptě se daně odváděly z výtěžků půdy nebo ze živnostenských výrobků. Ve starověkém Řecku lid platil za držení dobytka, za narození syna a za možnost mít svého otroka. Občanům antického Říma byl ponecháván majetek v držbě, aby z něj posléze mohli odvádět naturální dávky. Pro období, o kterém můžeme tvrdit, že se zde poprvé objevily odvody daňového charakteru, bylo typické, že se jednalo o platby nepravidelné, mnohdy dobrovolné.

Za další etapu vývoje daní lze označit období feudální společnosti. Ta sebou přinesla předchůdkyně dnešních daní. Jako první daně tedy můžeme označovat domény, regály, kontribuce a akcízy. Domény byly naturální povahy a odváděly se panovníkovi z výnosu majetku. Poplatky, které souvisely s propůjčením panovníkových práv, představovaly regály. Kontribuce představovaly „přímé daně“. Za první formu nepřímých daní lze považovat akcízy.

¹ Latinsky „in rem“ znamená „na věc“

² Jak tvrdí Kubátová (2010, s. 64)

³ (Široký, 2008)

V období liberalismu daně získaly charakter pravidelných plateb a staly se tak hlavním zdrojem příjmů do rozpočtu států. Důvodem byla rozvíjející se oblast školství, zdravotnictví a zvyšující se koloniální výboje. Vznikly první ucelené daňové soustavy přímých a nepřímých daní.

Na přelomu 19. a 20. století se začaly používat výnosy daní k sociálním účelům. Proběhly významné daňové reformy, které si například kladly za cíl určování daňového výnosu dle pravdivé skutečnosti zatížení poplatníků. Dokument, který se používal k výběru daní, byl označen termínem daňové přiznání a docházelo k uplatňování progresivní sazby daně. Spotřební daně již v té době měly regulační charakter. Tato daň se vybírala především u lihu a lihových výrobků, cigaret, petroleje, cukru, čaje a kakaa.

V období mezi světovými válkami se zvyšovala úroveň zatížení zemí daněmi. To bylo vyvoláno snahou obnovit ekonomiku, překonat hospodářskou krizi a připravit se na druhou světovou válku. Zvyšovaly se akcízy, přírážky. Přímé daně již byly stanoveny jako osobní důchodové daně.

Po druhé světové válce plnily daně především stabilizační funkci, rostla daňová kvóta a došlo k zavedení daně z přidané hodnoty do všech zemí Evropského hospodářského společenství.

V 70. až 90. letech 20. století docházelo ke snižování daní, daňového břemene a mezních sazeb daně. Evropská unie usilovala o další sjednocování v rámci EU prostřednictvím harmonizací sazeb DPH.

V současnosti se diskutuje o trendu zvyšování podílu nepřímých daní a prohlubuje se spolupráce v boji proti daňovým únikům a praní „špinavých“ peněz.

2.3 Harmonizace spotřebních daní

Jako stát Evropské unie jsme povinni respektovat článek 99 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství. Tento dokument je považován za právní základ pro harmonizační proces v oblasti akcízů. Na základě tohoto dokumentu je Rada Evropské unie oprávněna rozhodovat o sladění právních předpisů týkajících se akcízů. Cílem harmonizace bylo a stále je odstranit rozdíly ve zdaňování akcízů jednotlivých členských zemí a sjednotit je na jednotnou úroveň, která je platná pro všechny členské státy. Harmonizovány jsou sazby, předměty daní, jejich základy, ale i jejich daňová administrativa⁴.

⁴ (Kubátová, 2010)

2.3.1 Harmonizace předmětů daní

Na základě směrnice 72/43/EHS byla pro členské státy přijata povinnost systémů akcízů, které za předmět daně určovaly pouze minerální oleje, tabák, lihoviny, pivo a víno. Jakékoliv jiné akcízy jednotlivých států měly být zrušeny s výjimkou daní nevyžadujících kontrolu na hraničním pásu⁵.

2.3.2 Harmonizace administrativy

Směrnice 92/12/EHS upravovala obecný režim pro výběr daně, samotnou výrobu, zpracování, držení a přepravu akcízovaných výrobků, jednotný celní sazebník a autorizované daňové sklady. V rámci těchto skladů dochází k pohybu výrobků po celém území Evropského společenství bez povinnosti odvádět daň. S účinností k 1. 4. 2010 byla tato směrnice nahrazena směrnicí 2008/118/ES, která mimo jiné zavedla ustanovení o elektronickém správním dokladu při přepravě zboží. Tento elektronický systém (EMCS) nahradil původní klasický průvodní doklad⁶.

2.3.2.1 EMCS (*Excise Movement and Control System*)⁷

EMCS je elektronický systém pro přepravu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani. Tento systém byl v České republice zprovozněn 1. 4. 2010 a za právní rámec systému EMCS se považuje Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 1152/2003 ES ze dne 16. června 2003 o zavedení elektronického systému pro přepravu a sledování výrobků, které podléhají spotřební dani.

Mezi hlavní příčiny, proč byl tento elektronický systém zaveden, patří především snaha o zjednodušení přepravy zboží v rámci Evropské unie v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně nahrazením papírových průvodních dokladů průvodními elektronickými doklady. Dále také možnost lepší kontroly a lepšího zabezpečení pohybu zboží v rámci Evropského společenství a zkvalitnění kontrolní činnosti, to vše s cílem zabraňování dalším daňovým únikům.

Systémem EMCS je propojeno více než 80 000 daňových subjektů a informace o těchto daňových subjektech jsou shromážděny v databázi zvané SEED. V této databázi nalezneme veškeré potřebné informace o osobách ze všech států Evropského společenství,

⁵ (Široký, 2012)

⁶ (Široký, 2012)

⁷ (EUROPEAN COMMISSION, 2013)

jejichž ekonomická činnost souvisí s vyráběním, skladováním, dopravováním nebo přijímáním zboží a výrobků podléhajících spotřební dani v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně. Z databáze je možné získat informace týkající se obchodního jména a adresy plátce, jeho číslo a den, kdy došlo k registraci, kategorii zboží, které má plátce právo přijímat a určení správce daně, v jehož místní příslušnosti daný plátce působí.

Použití systému EMCS se stalo obrovským přínosem zejména pro osoby, které obchodují s alkoholickými nápoji, tabákovými nebo energetickými výrobky.

2.3.3 Harmonizace sazeb⁸

V důsledku národních zvyklostí, tradic, obchodní politiky, symbolů země a politické stability se původní sazby daní jednotlivých zemí výrazně lišily. Z toho důvodu došlo k 1. 1. 1993 k dohodě o minimálních sazbách. V roce 2003 byla ovšem direktiva změněna z důvodu připojení o daně z uhlí a elektřiny. Tyto daně jsou známé jako daně energetické a v našem daňovém systému mají své vlastní místo.

Minimální sazby akcízů energetických produktů a elektrické energie upravuje směrnice 2003/96/ES. Tato směrnice obsahuje ustanovení i pro minerální oleje. Minimální sazby akcízů pro alkoholické nápoje a líc stanovuje směrnice 92/84/EHS a směrnice 2011/64/EU je legislativním předpisem pro oblast spotřebních daní z tabákových výrobků.

2.4 Zákon o spotřebních daních

2.4.1 Zákon č. 587/1991 Sb., o spotřebních daních⁹

Do daňového systému České republiky byly spotřební daně začleněny v lednu roku 1993. Jejich úpravu zajišťoval zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl velmi často novelizován. Mezi hlavní důvody patřily daňové úniky a předpokládané vstoupení České republiky do Evropské unie, které si vyžadovalo sblížení právní úpravy daňového systému. Během novelizací docházelo k úpravám v předmětu spotřebních daní, jejích sazeb, které se přibližovaly sazbám platným pro Evropskou unii, a rovněž docházelo k úpravě režimu osvobození od daně.

⁸ (Šíroky, 2012)

⁹ (CELNÍ SPRÁVA, 2013)

2.4.2 Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních¹⁰

V lednu roku 2004 byl přijat nový zákon o spotřebních daních, byl to zákon č. 353/2003 Sb., ze dne 26. září 2003. Tento zákon byl přijat především z důvodu vstupu České republiky do Evropské unie, který si vyžadoval respektování směrních zásad. Po 1. květnu 2004, kdy naše země vstoupila do EU, docházelo téměř každoročně k dalším novelizacím tohoto zákona.

„Mezi hlavní příčiny novelizací patří:

- tlak EU na plné převzetí harmonizačních pravidel,
- skončení lhůt pro přidělené výjimky z pravidel směrnic,
- reakce na změny ostatních daňových i nedaňových tuzemských právních norem,
- průběžné odhalování míst, která nebyla v zákoně vůbec nebo pouze částečně ošetřena,
- reakce na požadavky praxe včetně prosazení lobbystických zájmů,
- snaha zamezovat daňovým únikům,
- odstraňování věcných a technických chyb a omylů¹¹.

Od vstupu České republiky do Evropské unie uplynulo téměř 9 let a veškeré příčiny novelizací nebyly doposud odstraněny, proto je patrné, že i nadále bude probíhat proces přizpůsobování se směrnicím Evropské unie. Česká republika jako jeden z mála států Evropské unie přijala Koncepti jednoho zákona o spotřebních daních.

2.4.2.1 Rozdělení zákona o spotřebních daních¹²

1. Obecná ustanovení
2. Zvláštní ustanovení pro
 - Daň z minerálních olejů
 - Daň z lihu
 - Daň z piva
 - Daň z vína a meziproductů
 - Daň z tabákových výrobků včetně značení tabákových výrobků
3. Omezení prodeje lihovin a tabákových výrobků
4. Značkování a barvení vybraných minerálních olejů
5. Značkování některých dalších minerálních olejů
6. Správní delikty

¹⁰ (Svátková, 2009)

¹¹ Jak tvrdí Svátková (2009, s. 15)

¹² (Kotenová, Petrová a Tomíček, 2010)

7. Ustanovení společná, přechodná, zrušovací a závěrečná

2.5 Vymezení jednotlivých spotřebních daní¹³

Již dříve bylo zmíněno, že spotřební daně jsou z hlediska zákona o spotřebních daních rozděleny do pěti částí. Cílem této kapitoly bude jednotlivé daně více přiblížit. Je důležité zdůraznit, že pro všech pět dílčích daní platí **obecná ustanovení zákona o spotřebních daních**. Předměty, určení plátců daně, vzniku povinností daň přiznat a zaplatit jsou v jednotlivých částech pouze **doplněním k obecné části zákona**, která se týká jednotlivých daní.

2.5.1 Daň z minerálních olejů

2.5.1.1 Předmět daně

Daně z minerálních olejů jsou velmi početné a komplikované, poněvadž se nejedná pouze o oleje samostatné, ale i o jejich směsi. Proto jsou zde uváděni pouze někteří zastupitelé.

Jako zástupce můžeme uvést:

- motorové benzíny, lékařské, technické, lakové benzíny,
- letecké pohonné hmoty benzínového typu,
- motorovou naftu, lehký topný olej, petrolej,
- těžký topný olej,
- odpadní oleje,
- zkapalněné ropné plyny (jako je LPG),
- směsi minerálních olejů,
- směsi benzínu s biosložkou,
- směsnou naftu,
- řepkové, olivové, kokosové, mazací, sójové oleje, benzen, toluen, naftalen, přírodní asfalt,
- rašelinu, vazelinu a parafin.

¹³ (Kotenová, Petrová a Tomíček, 2010), (Marková, 2012) a (Svátková, 2005)

2.5.1.2 Plátce daně a vznik daňové povinnosti

Za plátce je dle obecného ustanovení zákona o spotřebních daních považován především provozovatel daňového skladu, výrobce, dovozce a oprávněný příjemce. Za plátce daně z minerálních olejů dle § 44 zákona o SD je také považována právnická nebo fyzická osoba, které vznikla povinnost přiznat a zaplatit spotřební daň alespoň v jednom z následujících případů kdy:

- byl použit nebo prodán výrobek z minerálních olejů pro pohon motorů s výjimkou olejů, které jsou předmětem daně ze zemního plynu,
- byl použit nebo prodán výrobek z minerálních olejů k výrobě tepla
- byly použity nebo prodány aditiva do minerálních olejů,
- byl použit nebo prodán minerální olej s nižší sazbou daně pro účely, ke kterým se váže jiná sazba daně,
- byly prodány nebo bezúplatně předány odpadní oleje, které nebyly zdaněny ke konečné spotřebě pro pohon motorů nebo pro výrobu tepla.

2.5.1.3 Základ daně

Základ daně u zkapalněných ropných plynů a těžkého topného oleje je stanoven pomocí množstevních jednotek. Za základ daně tedy považujeme množství vyjádřené v tunách čisté hmotnosti.

Základ daně u ostatních minerálních olejů je stanoven pomocí objemových jednotek. Za základ daně je tedy u nich považováno množství minerálních olejů vyjádřených v 1 000 litrech při teplotě 15° C.

2.5.1.4 Osvobození od daně z minerálních olejů

Osvobozeny jsou především:

- oleje hlavní skupiny reprezentovány motorovou naftou a benzínem za předpokladu, že jsou užity k jiným účelům, než je pohánění motorů a výroba tepla,
- ostatní benzíny, které budou využity jako suroviny pro výrobu dalších výrobků, které nepodléhají spotřební dani,
- minerální oleje, které budou použity v mineralogii nebo v metalurgii,
- benzíny, motorové nafty a další oleje sloužící pro leteckou dopravu a plavby po vodách,
- minerální oleje, které neslouží pro pohon motorů nebo výrobu tepla,

- lihobenzínová směs použita k projektům zaměřeným na vývoj nových palivových směsí,
- minerální oleje, které byly zpracovány, vyrobeny a spotřebovány ve stejném daňovém skladu (spotřeba musí souviset s výrobní činností),
- maximální technicky zdůvodněné skutečné ztráty minerálních olejů.

2.5.1.5 Sazba daně

Sazby jednotlivých daní jsou pro větší přehlednost uvedeny v následující tabulce.

Tab. 2.1 Sazby daní minerálních olejů

Kód nomenklatury ¹⁴	Text	Sazba daně
2710	motorové benziny, ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle § 45 odstavce 1 písmena a) s obsahem olova do 0,013 g/l včetně	12840 Kč / 1 000 l
	motorové a technické benziny, ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle § 45 odstavce 1 písmena a) s obsahem olova nad 0,013 g/l	13 710 Kč / 1 000 l
	střední oleje a těžké plynové oleje dle § 45 odstavce 1 písmena b)	10 950 Kč/ 1 000 l
	těžké topné oleje podle § 45 odst. 1 písm. c)	472 Kč/ t
	odpadní oleje podle § 45 odst. 1 písm. d)	660 Kč/ 1 000 l
2711	zkapalněné ropné plyny dle § 45 odst. 1 písm. e)	3 933 Kč/t
	zkapalněné ropné plyny dle § 45 odst. 1 písm. f)	0 Kč/t
	zkapalněné ropné plyny dle § 45 odst. 1 písm. g)	1 290 Kč/t

Zdroj: Marková (2012, s. 186) + vlastní úprava

2.5.2 Daň z tabákových výrobků

2.5.2.1 Předmět daně

Předmětem daně jsou tabákové výrobky, kterými se rozumí cigarety, doutníky a cigarillos a tabák ke kouření.

Za cigarety jsou považovány tabákové provazce již zpracované k užití kouření bez dalších nutných úprav a to i v případě, že neobsahují pouze tabák, ale obsahují jak tabák, tak jiné látky splňující podmínky pro zařazení do předmětu daně z tabákových výrobků.

¹⁴Nomenklatura je číselné označení vybraných výrobků podléhajících spotřební dani

Cigarillos představují menší a slabší doutníky. Za cigarillos a doutníky považujeme tabákové smotky v nezměněném stavu určeném výhradně ke kouření, které obsahují krycí list z přírodního tabáku nebo trhanou tabákovou náplň s krycím listem v obvyklé barvě doutníku.

Tabákem ke kouření rozumíme tabák určený již pro konečného spotřebitele, který může být využit i pro potřebu kouření.

2.5.2.2 Plátce daně

Za plátce daně jsou považováni provozovatelé daňových skladů, výrobci, dovozci, oprávnění příjemci ale také fyzické nebo právnické osoby, které poruší zákaz cenových pravidel. Cenová pravidla v tomto případě určují, že tabákové výrobky nesmějí být prodávány za cenu vyšší než je cena uvedená na tabákové nálepce.

2.5.2.3 Základ daně

Základem daně u cigaret pro procentní část daně je cena pro konečného spotřebitele, pro pevnou část daně je to množství vyjádřené v kusech. Za jeden kus cigarety se považuje každých započatých 80 mm délky tabákového provazce.

U doutníků a cigarillos je základem daně množství vyjádřené v kusech, u tabáku určeného ke kouření je to množství v kilogramech.

2.5.2.4 Sazba daně

Sazby daně jsou dle § 104 zákona o SD vymezeny v následující tabulce.

Tab. 2.2 Sazba daní u tabákových výrobků

Text	Sazba daně		
	Procentní část	Pevná část	Minimální
Cigarety	27 %	1,16 Kč/kus	celkem nejméně však 2,18 Kč/ kus
Doutníky, cigarillos		1,30 Kč/kus	
Tabák ke kouření		1 635 Kč/kg	

Zdroj: Marková (2012, s. 199) + vlastní úprava

2.5.2.4.1 Výpočet daně

Pro výpočet daně u cigarillos, doutníků a tabáku ke kouření se základ daně vynásobí pevnou sazbou daně.

U cigaret se konkrétní výše daně při použití pevné a procentní části vypočítá jako součet součinu procentní části sazby daně s cenou pro konečného spotřebitele vydělený stem a součinu pevné části sazby daně s počtem kusů.

2.5.2.5 Osvobození od daně z tabákových výrobků

Od daně jsou například osvobozeny tabákové výrobky:

- které byly odebrány celním úřadem a byly použity jako vzorky,
- které jsou určeny ke zkouškám, které se zabývají zjištěním kvality výrobků,
- které jsou nezbytně určeny pro výrobní zkoušky.

2.5.3 Daň z lihu

2.5.3.1 Předmět daně

Dle zákona o SD je předmětem daně z lihu líh včetně neodděleného lihu vzniklého kvašením, jenž je obsažený ve všech výrobcích v množství, které je větší než 1,2 % objemových etanolu, s výjimkou piva a vína.

Z důvodu zabránění dvojímu zdanění není víno a pivo předmětem daně z lihu, poněvadž ve spotřebních daních zaujímají své vlastní místo. Za předpokladu, že koncentrace líhu obsaženého ve víně a pivě přesahuje 22 % objemových etanolu, je toto víno a pivo předmětem daně z lihu.

Mezi výrobky, které podléhají spotřební dani z lihu, patří například:

- nedenaturovaný líh s obsahem alkoholu 80 % objemových a více,
- destiláty – výrobky, jenž byly vyrobeny destilací přírodně zkvašených tekutin (víno, kvašený mošt, ovoce, rostlinné produkty),
- likéry – alkoholické nápoje, do kterých byl přidán cukr, med, přírodní sladila, extrakty nebo esence,
- calvados, slivovice, lihoviny získané z třešní a jiného druhu ovoce,
- lihoviny z rýže, palmového vína, alkalické aperitivy,
- parfémy, toaletní vody, ústní vody,
- aromatizační přípravky do cukrovinek, potravin, nápojů,
- vína z čerstvých hroznů, šumivá vína a dezertní vína.

2.5.3.2 Plátce daně

Zákon o SD považuje za plátce daně z lihu tyto skupiny osob:

- právnické a fyzické osoby, které nakoupily a dovezly líh a výrobky z lihu osvobozené od daně,
- právnické a fyzické osoby, které skladují nebo uvádějí do volného daňového oběhu líh, jenž je předmětem spotřební daně,
- právnické a fyzické osoby, které překročily při výrobě lihu stanovené normy ztráty lihu.

2.5.3.3 Vznik povinnosti daň z lihu přiznat a zaplatit

Povinnost daň přiznat a zaplatit vzniká také dnem:

- kdy došlo ke zjištění, že byly překročeny stanovené normy ztrát lihu při výrobě a oběhu lihu,
- kdy došlo ke zjištění, že líh byl neoprávněně regenerován,
- kdy byl nabyt, prodán nebo zjištěn líh, který byl vyroben bez povolení,
- který předchází dni, ve kterém byla podána žádost o výmaz z obchodního rejstříku nebo žádost o zrušení živnostenského oprávnění.

2.5.3.4 Základ daně

„Základem daně pro účely tohoto zákona je množství lihu vyjádřené v hektolitrech etanolu při teplotě 20° C zaokrouhlené na dvě desetinná místa.¹⁵“

2.5.3.5 Osvobození od daně z lihu

V zásadě platí, že líh, který není určen k nápojovým účelům, je od daně osvobozen.

Konkrétně je od spotřebních daní osvobozen líh,

- který se používá k výrobě potravin, potravních doplňků,
- který je součástí čokoládových a podobných výrobků,
- který je určen pro výrobu a přípravu léčiv jako jsou masti, nosní kapky, léky, léčebné vodičky,
- který slouží jako vzorek pro testování celním úřadům k povinným rozborům,
- který má skutečné ztráty technicky opodstatněné,

¹⁵ Jak tvrdí Kotenová, Petrová a Tomíček (2010, s. 288)

- který byl za přítomnosti správce daně v alkoholických nápojích znehodnocen nebo zničen,
- u kterého je líh denaturačním prostředkem pro pitné účely znehodnocen a takto znehodnocený líh je použit pro výrobu kosmetických přípravků, katalyzátorů, televizních obrazovek,
- který je obecně denaturovaný.

2.5.3.6 Sazby daně

Sazby daně z lihu jsou v zákoně uvedeny následovně:

Tab. 2.3 Sazby daně z lihu

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně
2207	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	28 500 Kč/hl etanolu
2208	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou ovocných destilátů z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu	28 500 Kč/hl etanolu
	líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu	14 300 Kč/hl etanolu
Ostatní	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury	28 500 Kč/hl etanolu

Zdroj: Marková (2012, s. 194) + vlastní úprava

2.5.4 Daň z vína a meziproductů

2.5.4.1 Předmět daně

Abychom mohli víno a meziproducty zařadit mezi spotřební daně je potřeba, aby byla splněna podmínka, že obsah alkoholu je větší než 1,2 % objemových alkoholu, ale zároveň je menší než 22 % objemových alkoholu.

V případě že není dosaženo limitu 1,2 % objemových alkoholu, nejsou tyto vína předmětem spotřebních daní. Nazýváme je de-alkoholizovaná vína s obsahem méně než 0,5 % alkoholu. Naopak jak již bylo výše uvedeno, dojde-li k překročení limitu 22 % objemových alkoholu, podléhá toto víno dani z lihu.

2.5.4.2 Plátce daně

V obecné části zákona je za plátce daně považována fyzická nebo právnická osoba, které vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit. Jedná se především o dovozce, vývozce, výrobce a provozovatele daňového skladu. Zákon také určuje podmínky, za kterých fyzická osoba plátcem daně není.

Podmínky:

- tiché víno se vyrábí výhradně v tuzemsku,
- tichého vína se za kalendářní rok nevyrobí více než 2 000 litrů,
- v rámci podnikatelské činnosti nebude tiché víno vyvezeno do ostatních států Evropské unie,
- na tiché víno není uvalen režim podmíněného osvobození od spotřební daně.

V případě, že dojde k porušení alespoň jedné z výše uvedených podmínek. Fyzická osoba bude povinna zaregistrovat se jako plátce do 15. dne následujícího po měsíci, ve kterém došlo k porušení podmínky. V daňovém přiznání je fyzická osoba povinna přiznat daň za veškeré tiché víno, které bylo vyrobené od 1. ledna daného kalendářního roku.

2.5.4.3 Základ daně

„Základem daně je množství vína a meziproductů vyjádřené v hektolitrech.“¹⁶

2.5.4.4 Sazby daně

Tab. 2.4 Sazby daní vína

Text	Sazba daně
Šumivá vína podle § 93 odst. 2	2 340 Kč / hl
Tichá vína podle § 93 odst. 3	0 Kč / hl
Meziproducty podle § 93 odst. 4	2 340 Kč / hl

Zdroj: Marková (2012, s. 198) + vlastní úprava

2.5.4.5 Osvobození od daně z vína a meziproductů

Od této spotřební daně jsou osvobozeny vína a meziproducty:

- které jsou určeny pro výrobu octa,
- které jsou používány pro výrobu a přípravu léků a ve zdravotnictví,
- které můžeme nalézt v čokoládových výrobcích,
- který slouží jako vzorek pro testování celním úřadům, k povinným rozborům,

¹⁶ Jak tvrdí Kottenová, Petrová a Tomíček (2010, s. 324)

- které se používají v rámci podnikatelské činnosti jako přísady, které nepřekračují 1,2 % objemových alkoholu k výrobě potravin a nápojů.

2.5.5 Daň z piva

2.5.5.1 Předmět daně

Předmět daně z piva je vymezen podmínkou zařazením výrobku pod kód kombinované nomenklatury 2203 nebo 2206 a zároveň tyto výrobky nebo směsi těchto výrobků s nealkoholickými nápoji musí obsahovat více než 0,5 % objemových alkoholu.

2.5.5.2 Nealkoholické pivo

Nízkoalkoholické pivo konzumované často řidiči, těhotnými a kojícími ženami má nižší objem alkoholu, tudíž nepodléhá spotřební dani.

2.5.5.3 Plátce daně

Za plátce daně je považována fyzická nebo právnická osoba, které vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit, konkrétně to může být provozovatel daňového skladu, výrobce, dovozce nebo oprávněný příjemce. V zákoně jsou také uvedeny podmínky, za kterých fyzická osoba vyrábějící pivo v zařízení pro domácí výrobu piva není plátcem daně.

Podmínky:

- roční množství vyrobeného piva nepřesáhne 200 litrů,
- pivo se nestane předmětem směny,
- na výrobě piva se podílí sama, případně se členy, se kterými se dělí o společnou domácnost,
- pivo je určeno výhradně ke konzumaci osob ve společné domácnosti, osob blízkých, návštěv a hostů,
- v rámci oznamovací povinnosti bylo příslušnému celnímu úřadu sděleno datum zahájení výroby, místo, kde bude výroba probíhat a předpokládaný roční objem vyrobeného piva.

Poruší-li se alespoň jedna z výše uvedených podmínek je fyzická osoba povinna zaregistrovat se jako plátce daně a to do 15 dnů od porušení podmínky.

Plátce poté bude nucen přiznat veškeré vyrobené pivo od 1. ledna kalendářního roku, ve kterém tato povinnost vznikla.

2.5.5.4 Základ daně

„Základem daně je množství piva vyjádřené v hektolitrech.“¹⁷

2.5.5.5 Sazby daní

Tab. 2.5 Sazba daní piva

Kód Nomenklatury	Sazba daně v Kč/hl za každé celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny					
	Základní sazba	Snížené sazby pro malé nezávislé pivovary				
		Velikostní skupina podle výroby v hl ročně				
		do 10 000 včetně	nad 10 000 do 50 000 včetně	nad 50 000 do 100 000 včetně	nad 100 000 do 150 000 včetně	nad 150 000 do 200 000 včetně
2203, 2206	32,00 Kč	16,00 Kč	19,20 Kč	22,40 Kč	25,60 Kč	28,80 Kč

Zdroj: Marková (2012, s. 196) + vlastní úprava

2.5.5.6 Výpočet daně:

Výše daně u piva konkrétní koncentrace vyjádřené v procentech, které bylo uvedeno do volného daňového oběhu, se vypočítá jako součin množství vyskladněného piva v hektolitrech, konkrétní výše procenta koncentrace piva a příslušné základní nebo snížené sazby.

2.5.5.7 Rozdělení pivovarů

Pro účely daňové se v naší zemi dělí pivovary na pivovary, na malé nezávislé pivovary a na pivovary, které nejsou malými nezávislými pivovary.

2.5.5.7.1 Malý nezávislý pivovar

Malým nezávislým pivovarem rozumíme pivovar, který je právně a hospodářsky samostatný, jeho roční výroba piva včetně piva vyrobeného v licenci nepřekročí 200 000 hl a splňuje specifické technologické požadavky pivovarnictví.

2.5.5.7.2 Pivovary

V této kategorii pivovarů dochází k překročení roční hranice výroby 200 000 hl. Tato skupina pivovarů je prezentována např. Plzeňským prazdrojem, a. s. a Budějovickým Budvarem, n. p.

¹⁷ Jak tvrdí Kotonová, Petrová a Tomíček (2010, s. 312)

2.5.5.7.3 Domácí pivovar

Někteří lidé si pro svůj užitek vyrábějí pivo ve svém domácím prostředí. Toto pivo je od spotřební daně osvobozeno. Dojde – li k porušení kritérií stanovených zákonem, bude pivo vyrobené v zařízení pro domácí výrobu piva zdaňováno spotřební daní.

2.5.5.8 Osvobození od daně z piva

Osvobození od daně z piva je podobné jako u daní z lihu, vína a meziproduktů. Také si klade za cíl osvobodit od daně pivo, které není určeno k pití.

Konkrétně jsou od daně osvobozeny piva:

- která slouží celním úřadům jako vzorek k povinným rozborům,
- která jsou určena k výrobě čokoládových výrobků,
- která se používají k výrobě a přípravě léčiv,
- která jsou použita k výrobě octa,
- do výše skutečných výrobních ztrát, které jsou technicky odůvodněny,
- která, jsou vyrobena v zařízení pro domácí výrobu piva,
- která se používají v rámci podnikatelské činnosti k výrobě potravin,
- která se používají v rámci podnikatelské činnosti k výrobě nápojů.

Podmínkou u pív používajících se k výrobě nápojů je, aby jejich obsah nepřesáhl 1,2 % objemových alkoholu. V případě přesazení objemových alkoholu by se tyto výrobky staly předmětem spotřební daně z lihu.

2.6 Správa spotřebních daní¹⁸

Od samostatného zařazení spotřebních daní do daňové soustavy České republiky do 31. 12. 2003 vykonávaly správu spotřebních daní finanční úřady. Od roku 2004 správu spotřebních daní vykonávají výhradně orgány celní správy.

2.6.1 Činnost celní správy

Celní správa zajišťuje správné zajištění, zjištění a stanovení výše spotřebních a energetických daní. Zabývá se také zabezpečením úhrady spotřebních daní u zboží podléhajícího dovozu nebo vývozu v rámci Evropské unie nebo u zboží, ve kterých se

¹⁸ (CELNÍ SPRÁVA, 2013)

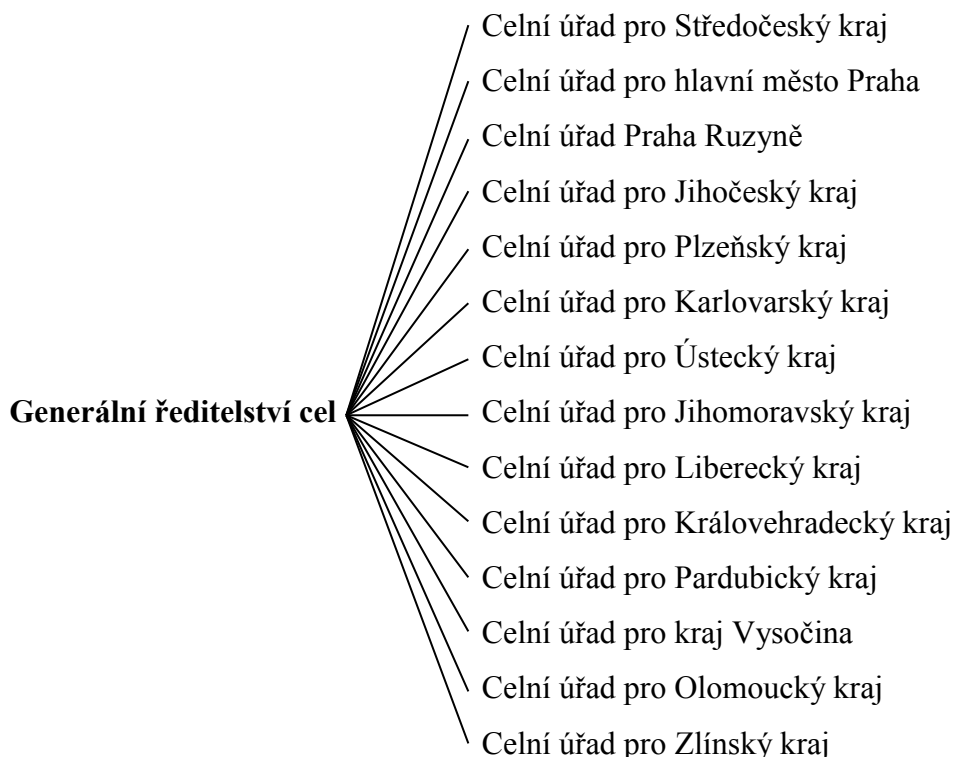
předmět plnění nachází mimo Evropské společenství nebo se jedná o zboží a výrobky vyrobené či spotřebované s předmětem plnění v tuzemsku.

Celní správa může být ve výjimečných situacích správcem daně u daně z přidané hodnoty, a to v případě že neplátce DPH dováží zboží ze zemí mimo území Evropské unie.

2.6.1.1 Organizační struktura celní správy

Do roku 2013 byla organizační struktura celní správy třístupňová. Počátkem letošního roku byla zahájena účinnost zákona o Celní správě České republiky č. 17/2012 Sb. a ten vedl ke změnám v oblasti řízení celní správy. Došlo k zániku regionálních celních ředitelství a celních úřadů, místo nich vznikly „krajské“ celní úřady. Generální ředitelství zůstalo ponecháno. Nyní je organizační struktura celní správy dvoustupňová v čele s Generálním ředitelstvím, jemuž je podřízeno 15 celních úřadů. Grafické znázornění organizační struktury je znázorněno v následujícím schématu.

Schéma 2.2. Organizační struktura celní správy

Zdroj: (Celní správa, 2013) + vlastní úprava

3 Vliv spotřebních daní na státní rozpočet v letech 1993 – 2012

Již bylo zmíněno, že spotřební daně do daňového systému České republiky byly zavedeny v lednu roku 1993. V tomto roce došlo k vyvrcholení reformy daňového systému. Tato reforma si kladla za cíl především omezit daňové úniky a to vytvořením moderní správy daní s pracovníky, kteří měli požadovanou odbornou způsobilost pro výkon této funkce.

Spotřební daně po dani z přidané hodnoty patří mezi druhý největší daňový příjem státního rozpočtu. Kapitola hodnotí výši spotřebních daní v celkovém příjmu státního rozpočtu, porovnání výnosu spotřební daně z piva v letech 1993 až 2012 a poukázání na mediálně neznámější prokázané daňové úniky za posledních dvacet let.

3.1 Rozpočtová soustava České republiky¹⁹

Důležitým finančním nástrojem, který je předpokladem pro úspěšné fungování státu je příslušná soustava veřejných rozpočtů, která společně se soustavou mimorozpočtových fondů, tvoří rozpočtovou soustavu České republiky. Cílem rozpočtové soustavy je zajistit financování činnosti státu, případně subjektů příslušné územní samosprávy. Soustava veřejných rozpočtů je tvořena:

- státním rozpočtem,
- rozpočtem obcí a měst včetně statutárních měst jako základních územních samosprávních celků,
- rozpočtem dobrovolných svazků obcí,
- rozpočtem Regionálních rad regionů soudržnosti,
- rozpočtem příspěvkových organizací,
- rozpočtem krajů jako vyšších územních samosprávních celků,
- hospodařením organizačních složek, které jsou součástí rozpočtu státu, obce nebo kraje.

Mimorozpočtové (účelové) fondy jsou tvořeny:

- státními fondy,
- mimorozpočtovými fondy měst a obcí,
- mimorozpočtovými fondy krajů.

¹⁹ (Peková, 2008)

Za fond je považován relativně samostatný rozpočet, který je oddělen od státního rozpočtu i jiných rozpočtů. Představiteli takových fondů jsou například státní fond kultury, fond dětí a mládeže a státní fond ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie.

Do skupiny výše uvedených fondů nelze zařadit Národní fond, jelikož není považován za klasický mimorozpočtový fond. Jeho hospodaření je upraveno zákonem o rozpočtových pravidlech.

3.1.1 Státní rozpočet²⁰

Státní rozpočet je označován za nejvýznamnější součást soustavy veřejných rozpočtů. Jeho podíl na celkových příjmech rozpočtové soustavy je považován za rozhodující, jelikož z příjmů státního rozpočtu dochází k největšímu přerozdělování hrubého domácího produktu přes rozpočtovou soustavu. Představuje finanční a politický nástroj k hospodaření státu a je používán k zajištění redistribuční (přerozdělování zdrojů) a stabilizační (snaha o ekonomickou stabilitu) politiky státu.

3.1.1.1 Příjmy státního rozpočtu²¹

Mezi příjmy, které nejvíce ovlivňují velikost státního rozpočtu, patří skupina **příjmů daňových**. Daně jsou úzce spjaty s existencí státu a s existencí územní samosprávy. Základní principy daní jsou založeny především na nedobrovolnosti (daně jsou povinně nedobrovolně placeny), neekvivalentnosti (za zaplacenou daň nezískáme žádnou konkrétní protihodnotu) a nenávratnosti (zaplacená daň nám již nebude vrácena).

Skupina daňových příjmů je prezentována například daněmi z příjmů fyzických a právnických osob, nepřímými daněmi, konkrétně daní z přidané hodnoty. Daň z přidané hodnoty zajišťuje poměrně stabilní výnos do státního rozpočtu. Za největší příjem státního rozpočtu jsou považovány povinné příspěvky na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti.

Další skupina příjmů státního rozpočtu je tvořena **nedaňovými příjmy**. Může se jednat jak o příjmy, které se pravidelně opakují, tak o příjmy, které pravidelný charakter příjmů nemají. Do těchto příjmů můžeme zahrnout příjmy z činnosti organizačních složek státu a odvody příspěvkových organizací, sankce za porušení rozpočtové kázně a příjmy z pronájmu státního majetku.

²⁰ (Peková, 2008)

²¹ (Peková, 2008)

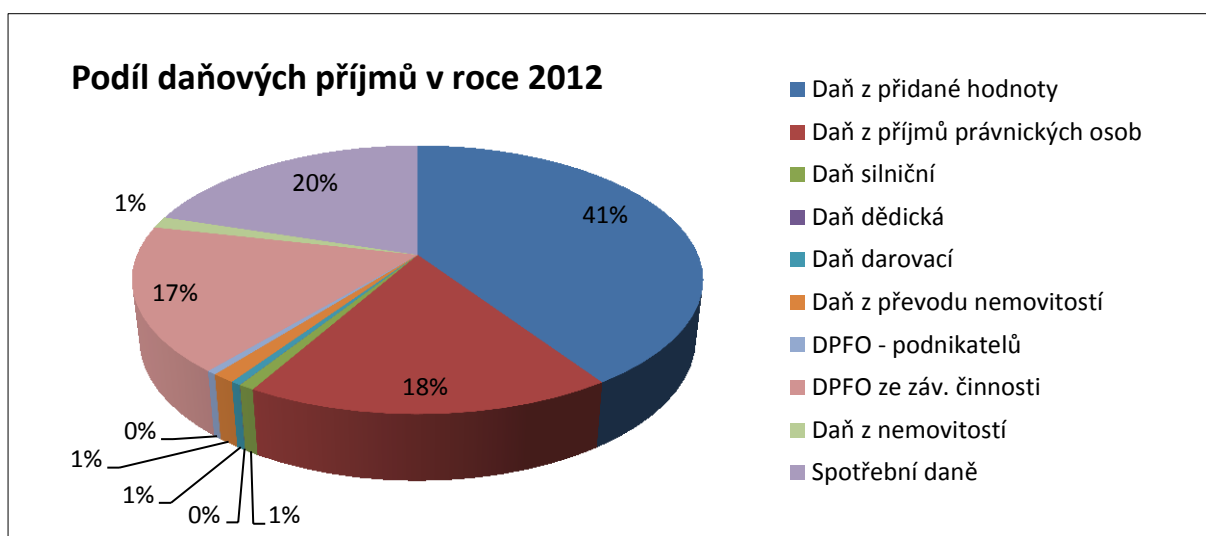
Příjmy z kapitálového majetku jsou prezentovány příjmy z finančního investování a příjmy z prodeje státního majetku.

Státní rozpočet může být financován i pomocí **dotací**. Jedním z nejvýznamnějších poskytovatelů dotací státního rozpočtu patří Evropská unie.

3.2 Výnos daní

Výběr daní patří mezi nejvýznamnější příjmy státního rozpočtu. Následující graf vykazuje podíl vybraných daňových příjmů do státního rozpočtu za rok 2012.

Graf 3.1 Podíl vybraných daní celkového příjmů daní do státního rozpočtu za rok 2012

Zdroj: (Celní správa, 2013), (MFCR, 2013) + vlastní úprava

Z grafu lze vidět, že nejvyšší příjmy státnímu rozpočtu v roce 2012 vynesla daň z přidané hodnoty. Příjmy této komodity činily 278 231 miliónů Kč a na výnosu daní do státního rozpočtu se podílely 41 %. Druhý nejvyšší výnos byl dosažen v komoditě spotřebních daní ve výši 139 717 miliónů Kč²². Spotřební daně se na příjmu státního rozpočtu z daňového hlediska podílely asi 20 %. Významně se na příjmu státního rozpočtu podílely také daň z příjmů právnických osob a daň z příjmů fyzických osob vybírána ze závislé činnosti.

Vzhledem k tomu, že bakalářská práce je zaměřena na spotřební daně, je další výklad kapitoly věnován této komoditě.

²² Nejsou zde započteny výnosy z energetických daní

3.3 Výnos spotřebních daní

Následující tabulka vykazuje inkaso jednotlivých spotřebních daní do státního rozpočtu v letech 1993 až 2012.

Tab. 3. 1 Inkaso spotřebních daní v letech 1993 - 2012 (v mil. Kč)²³

Rok	Minerální oleje	Líc	Pivo	Víno	Tabákové výrobky	Celkem
1993	24 700	4 100	2 900	600	7 600	39 900
1994	28 672	4 782	3 342	705	8 859	46 360
1995	36 859	5 220	3 321	685	10 565	56 650
1996	38 913	5 602	3 249	560	12 846	61 170
1997	39 359	6 522	3 283	647	14 361	64 172
1998	42 936	6 360	3 678	623	14 204	67 801
1999	46 973	6 409	3 565	548	15 648	73 143
2000	46 323	5 841	3 405	373	14 936	70 878
2001	52 856	6 430	3 482	335	13 194	76 297
2002	54 000	5 903	3 498	298	15 786	79 485
2003	57 078	5 514	3 585	310	17 691	84 178
2004	65 318	5 305	3 614	236	21 524	95 997
2005	75 421	5 812	3 520	311	25 428	110 492
2006	76 636	6 806	3 548	318	32 241	119 549
2007	80 838	7 122	3 657	336	46 998	138 951
2008	82 078	7 077	3 560	335	37 507	130 557
2009	79 465	6 937	3 439	326	37 704	127 871
2010	81 416	6 523	4 297	320	42 467	135 023
2011	80 937	6 768	4 484	313	44 958	137 460
2012	81 227	6 511	4 656	321	47 002	139 717
Celkem	1 172 005	121 544	72 083	8 500	481 519	1 855 651

Zdroj: (Celní správa, 2013), (MFCR, 2013) + vlastní úprava

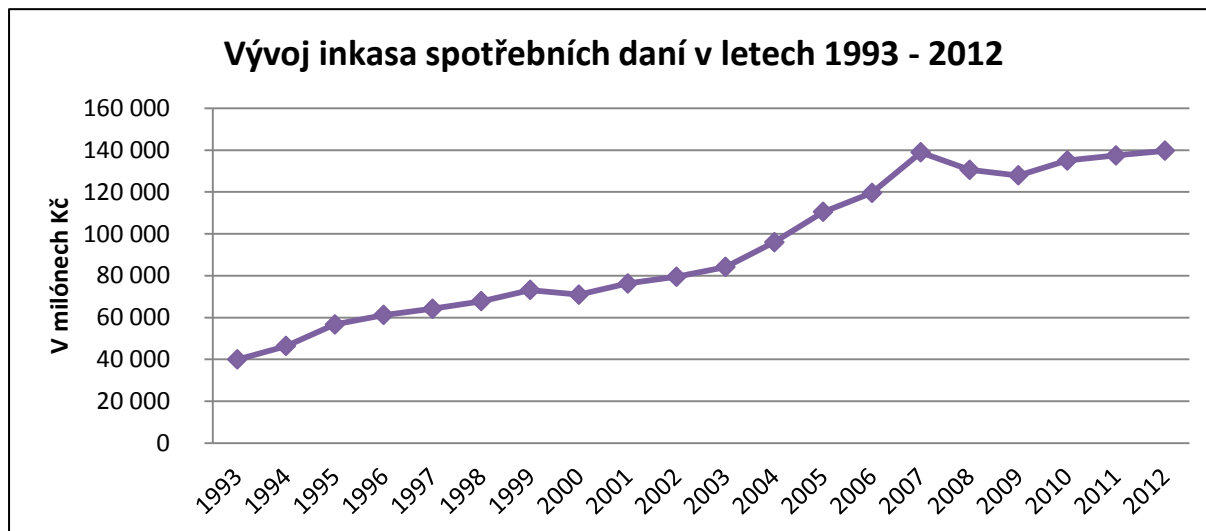
Z tabulky je zřejmé, že nejvyšší příjmy státního rozpočtu v oblasti spotřebních daní jsou inkasovány v posledních letech. Nutno ovšem zmínit, že v průběhu výběru těchto daní došlo několikrát ke změnám jejích sazeb, změnil se počet konzumentů užívajících zboží, které podléhá spotřební dani a v důsledku působení inflace došlo ke zvýšení cen komodit, kterých se spotřební daň týká, což může spotřebitele odrážet od koupě těchto výrobků. Dle názoru autorky patří tyto důvody mezi hlavní příčiny, proč se každým rokem výnos ze spotřebních daní zvyšuje. Nelze tudíž předpokládat, že se jedná o období, kdy docházelo k nejvýznamnějším příjmům spotřebních daní do státního rozpočtu.

²³ V různých přehledech se některá čísla trochu liší, proto jsou zde uvedeny přibližné údaje

3.3.1 Vývoj inkasa spotřebních daní

Větší přehlednost v porovnání výnosnosti jednotlivých let přináší následující graf.

Graf č. 3.2 Přehled vývoje výnosu spotřebních daní

Zdroj: (Celní správa, 2013), (MFCR, 2013) + vlastní úprava

Z grafu je možné vidět, že výnos spotřebních daní měl až do roku 2003 mírně stoupající tendenci. S přijetím nového zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních se výnos od roku 2004 do roku 2007 výrazně zvyšoval. V roce 2007 činil příjem do státního rozpočtu 138 951 miliónů Kč, což byl do roku 2012 největší příjem v rámci spotřebních daní za posledních 20 let.

Hlavním důvodem proč se výnos spotřebních daní v letech 2004 až 2007 výrazně zvyšoval, bylo povinné přijetí minimálních sazeb požadovaných Evropskou unií do konce roku 2008. Z toho důvodu docházelo pravidelně k navyšování sazeb, což se projevilo vysokým růstem inkasa. Ke zvýšení sazeb došlo především v komoditách podléhajících spotřební dani z tabákových výrobků, konkrétně docházelo ke zvyšování sazeb daní z cigaret²⁴.

V roce 2006 činil výnos daně z tabákových výrobků 32 241 miliónů Kč, v roce 2007 byl tento výnos vyšší o 14 757 miliónů Kč, činil tedy 46 998 miliónů Kč. V oblasti příjmů daně z tabákových výrobků a cigaret je rok 2007 považován ve vlivu na státní rozpočet za nejvýznamnější. Až v roce 2012 došlo k překročení hranice 46 998 miliónů Kč.

Naopak v letech 2008 a 2009 došlo k mírnému poklesu výnosu spotřebních daní. Tento pokles byl způsoben především hospodářskou krizí panující v tomto období. Lidé více

²⁴ (CELNÍ SPRÁVA, 2013)

spořili, jelikož očekávali „horší“ časy a omezovali svou konzumaci, omezili také spotřebu zboží, které bylo předmětem spotřební daně. Výnos daní v těchto letech byl téměř ve všech komoditách nižší proti předcházejícímu roku 2007.

Největší propad byl zaznamenán u tabáků a tabákových výrobků. V této komoditě byla z důvodu přijetí požadovaných minimálních sazeb Evropskou unií 1. 1. 2008 zavedena vyšší daň. V roce 2008 se předpokládal velmi vysoký příjem do státního rozpočtu, který ovšem nebyl naplněn. Obchodníci, výrobci i dovozci se na toto zvýšení připravili a zásoby si pořídili o rok dříve, tedy v roce 2007. To také vysvětluje, proč byl rok 2007 tak výnosným na dani z tabáku a z tabákových výrobků²⁵.

V roce 2010 měl výnos spotřebních daní opět stoupající tendenci. Důvodem bylo především zvýšení sazeb daní u určitých komodit podléhajících spotřební dani. Avšak očekávaný příjem do státního rozpočtu zůstal opět nenaplněn. Mezi příčiny nenaplnění můžeme považovat vysokou cenu benzínu a nafty v čerpacích stanicích na území České republiky. Zvýšení sazeb v roce 2010 u daní z motorových benzínů, ostatních benzínů a leteckých pohonných hmot benzínového typu znamenalo vyšší příjem v rámci státního rozpočtu proti předešlému roku. Ovšem z důvodů vysokých cen upřednostňují nejen řidiči nákladních dálkových automobilů nákup pohonných hmot v sousedních státech České republiky, kde jsou ceny motorové nafty mnohem nižší. Například v sousedním Polsku je možné nakoupit pohonné hmoty až o 3 Kč levněji na litr motorové nafty než v naší zemi.

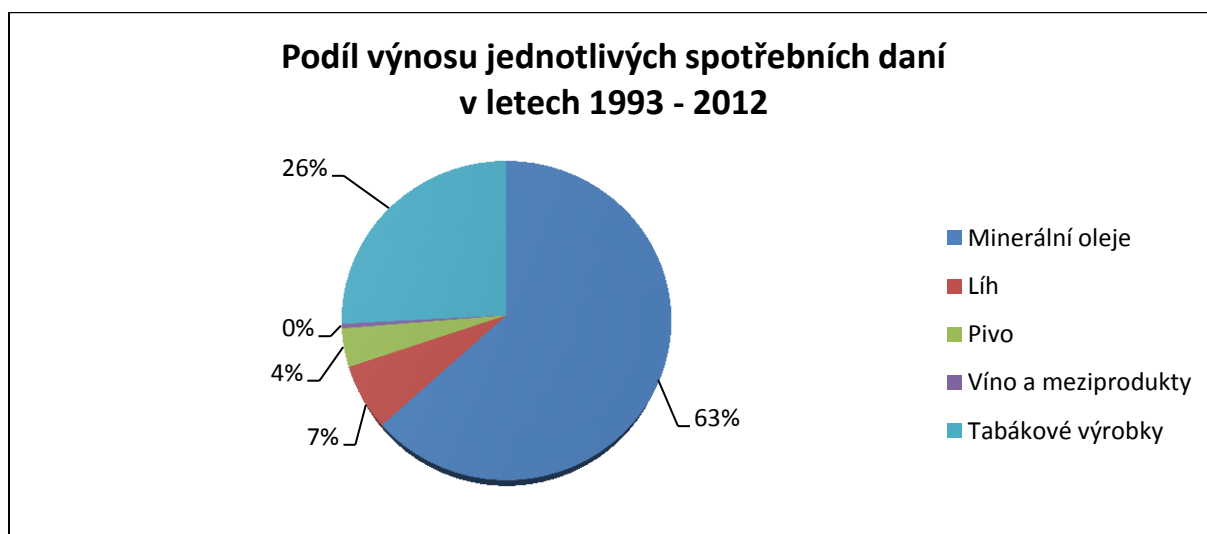
Období let 2011 a 2012 lze považovat za stabilní z hlediska výnosu spotřebních daní. V těchto letech příjem do státního rozpočtu spotřebními daněmi činil dohromady téměř 275 miliard Kč. V září roku 2012 byla ministrem zdravotnictví ČR vyhlášena v naší zemi prohibice na výrobky obsahující lihoviny s obsahem alkoholu od 20 % a více. Prohibice byla na Český stát uvalena z důvodu několika desítek úmrtí lidí, kteří požili alkoholické nápoje. Nejen vlivem prohibice, ale také strachem lidí z požívání alkoholických výrobků byl výnos spotřebních daní z lihu v roce 2012 nejmenší za posledních 7 let.

3.3.2 Podíl jednotlivých spotřebních daní na výnosu do státního rozpočtu

Zobrazení podílu výnosu jednotlivých spotřebních daní na celkových spotřebních daních za období 1993 až 2012 na státní rozpočet zobrazuje následující graf.

²⁵ (CELNÍ SPRÁVA, 2013)

Graf č. 3.3 Podíl jednotlivých spotřebních daní v letech 1993 – 2012

Zdroj: (Celní správa, 2013), (MFCR, 2013) + vlastní úprava

Výše uvedený graf znázorňuje, že v letech 1993 až 2012 se na výběru spotřebních daní nejvíce podílely minerální oleje, téměř 63 %. Výnos komodity minerálních olejů je způsoben především tím, že dani z minerálních olejů podléhá největší počet výrobků, přičemž sazba této daně se nevaluje pouze na samostatné výrobky, ale také na jejich směsi. Dalším důvodem, proč je výnos z minerálních olejů tak vysoký je skutečnost, že každý den dochází k jejich velké spotřebě.

Inkaso z pohonných hmot představuje nevýznamnější příjem těchto daní. Dle celní správy byla na pohonných hmotách za rok 2012 vyměřena daň ve výši 80 350 841 028 Kč (v této dani není započítána daň z dovozu ze třetích zemí), tj. 98,9 % z celkového inkasa v oblasti minerálních olejů²⁶.

Druhý největší podíl se 26 % představují tabákové výrobky. V této oblasti se téměř každoročně měnily sazby pro výpočet daně. Do roku 2001 se výpočet spotřební daně skládal pouze z pevné části, od roku 2001 se k výpočtu užívalo jak části pevné, tak části procentní.

V předcházející kapitole bylo zmíněno, že rok 2007 byl pro státní rozpočet z hlediska tabáku a tabákových výrobků doposud nejvýnosnějším. V budoucnu lze i nadále očekávat zvyšující se inkaso této daně, poněvadž se jedná o výrobky mající relativně malou cenovou pružnost poptávky. Tabákové výrobky se řadí mezi silně návykové látky. Lidé z důvodů závislosti na těchto výrobcích nehledí na cenu výrobků a jejich poptávané množství je téměř neměnné.

²⁶ (CELNÍ SPRÁVA, 2013)

Na dalších místech se umístily alkoholické nápoje. Výnos těchto daní nemá na státní rozpočet téměř žádný vliv (v porovnání s výnosem minerálních olejů, tabáku a tabákových výrobků). Dle dostupných informací z Českého statistického úřadu připadá v posledních letech na jednoho obyvatele České republiky přibližně 12 litrů čistého alkoholu. V porovnání s ostatními evropskými zeměmi patříme jako stát mezi špičku obyvatel holdujících alkoholu. Přitom výnos těchto výrobků v celkovém výnosu činí 11 %.

Konkrétně, třetí místo v celkovém výnosu spotřebních daní zaujímá se 7 % líh. Výnos daně z lihu měl v průběhu 20 let kolísavý charakter. Nejvyšší výnos byl zaznamenán v roce 2007 ve výši 7 122 milionů Kč. Od té doby se výnos této daně snižoval. Výjimku představoval rok 2011, kde proti roku 2010 došlo k meziročnímu nárůstu výnosu o 3,76 %. Snížení výnosu této komodity lze předpokládat i v roce 2013. Lidé jsou po metylalkoholové aféře v holdování alkoholických nápojů obsahujících více než 20 % alkoholu obezřetnější a dávají přednost jiným alkoholickým nápojům v podobě vína či piva, i když nové výrobky obsahující více než 20 % alkoholu jsou vyráběny s novými kolky.

Nejméně výnosným článkem spotřebních daní je daň z vína a meziproduktů. Jednou z příčin, proč se jedná o téměř nulový výnos této komodity je skutečnost, že sazba daně tichého vína je 0 Kč/hl. Tato sazba byla zavedena dne 1. 7. 2001 a trvá dodnes, ale z důvodu plánovaného stabilizačního rozpočtového procesu pro následující léta uvažuje ministerstvo financí s uvalením spotřební daně na tiché víno ve výši 10 Kč/l. Předpokládaný příjem dle ministerstva financí z tichého vína by byl v roce 2014 ve výši 1 300 milionů Kč²⁷.

Výnos daně z piva je důkladně rozebrán v následující kapitole.

3.3.2.1 Výnos daně z piva²⁸

Vzhledem k tomu, že 4. kapitola této práce je zaměřena na aplikaci daně z piva v pivovarské jednotce, je výnosu piva věnována menší samostatná kapitola.

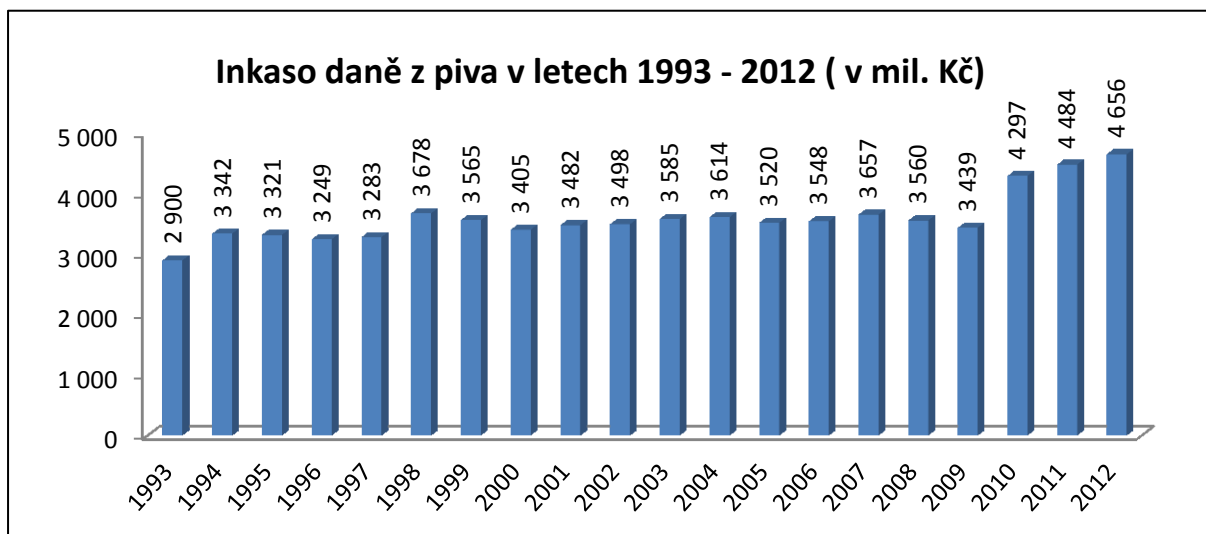
Výnos z piva zaujímá v celkovém výnosu spotřebních daní do státního rozpočtu čtvrté místo. Před ním z hlediska jednotlivých komodit stojí daň z minerálních olejů, daň z tabákových výrobků a daň z lihu. Za daní z piva se nachází už jenom daň z vína a meziproduktů. Z procentuálního hlediska se pivo na výnosu celkových spotřebních daní podílí ve výši 4 %.

Pro větší přehlednost výnosu daní z piva za jednotlivé roky je jejich vývoj zobrazen v následujícím grafu.

²⁷ (MFCR, 2013)

²⁸ (CELNÍ SPRÁVA, 2013), (MFCR, 2013)

Graf č. 3. 4 Inkaso daní z piva v letech 1993 – 2012

Zdroj: (Celní správa, 2013), (MFCR, 2013) + vlastní úprava

První standardní sazba uvalená na pivo byla ve výši 154 Kč/hl. Výnos v prvním roce samostatné České republiky činil na této komoditě 2 900 miliónů Kč.

V letech 1994 a 1995 bylo pivo zdaňováno standardní sazbou 157 Kč/hl. Celkový výnos těchto let se pohyboval kolem 6,66 miliard Kč, ovšem zvýšení sazby v roce 1994 znamenalo v těchto letech stagnaci spotřeby piva.

V období prvních tří let se výpočet daně skládal z množství piva v hektolitrech vynásobeného konkrétní sazbou. Od roku 1996 se tento výpočet navíc vynásobil každým celým hmotnostním procentem extraktu původní mladiny. Roku 1996 byla zavedena standardní sazba 24 Kč/hl/%, která pro výpočet daně z piva platila až do 31. 12. 2009. Konkrétně bylo v roce 1996 na dani z piva vybráno 3 249 miliónů Kč, tj. o 2,2 % méně než v roce 1995.

V roce 1997 bylo na dani z piva do státního rozpočtu odvedeno 3 283 miliónů Kč, tento příjem byl srovnatelný s rokem 1996. Největší výnos státnímu rozpočtu do roku 2010 přinesl rok 1998, kdy bylo na dani z piva vybráno 3 678 miliónů Kč, tj. téměř o 12 % více než v roce předešlém. To bylo způsobeno především vysokou konzumací piva vyrobeného v České republice.

V období let 1999 až 2003 bylo do státního rozpočtu na dani z piva nejvíce inkasováno v roce 2003 ve výši 3 585 miliónů Kč a nejméně v roce 2000 ve výši 3 405 miliónů Kč.

Pro rok 2004 činil výnos spotřební daně z piva 3,6 miliard Kč, proti předpokládanému výnosu státního rozpočtu za rok 2004 bylo na dani z piva ve skutečnosti vybráno o 0,11 miliard Kč více.

V roce 2005 se v důsledku stále zvyšující oblíbenosti méně stupňových piv odvedlo do státního rozpočtu 3 520 miliónů Kč. Předpokládaný rozpočet, ovšem nebyl naplněn. V tomto období se také zvýšila produkce piva a export do ciziny.

V porovnání s výnosem roku 2005, bylo v roce 2006 na spotřební dani z piva odvedeno do státního rozpočtu o 1,1 % více. Očekávaný příjem státního rozpočtu byl naplněn a to i přesto, že v roce 2006 nadále rostla oblíbenost nealkoholického piva a tichého vína.

Příjem státního rozpočtu daní z piva v roce 2007 činil 3 657,4 miliónů Kč. Očekávaný příjem státního rozpočtu byl v absolutním vyjádření překročen o 157,4 miliónů Kč. Nadále rostl exportní vývoz do zemí Evropské unie a do třetích zemí.

V letech 2008 a 2009 došlo k poklesu inkasa celkových spotřebních daní. Tento pokles byl zaznamenán i v případě daně z piva. V těchto dvou letech nedošlo k naplnění očekávaného výnosu daně z piva do státního rozpočtu.

V roce 2010 došlo u daně z piva ke zvýšení sazby spotřební daně z 24 Kč/hl/% na 32 Kč/hl/%. Výnos v roce 2010 byl oproti roku 2009 o 25% vyšší. Z této komodity bylo do státního rozpočtu v roce 2010 odvedeno 4 297,2 miliónů Kč. Předpokládaný výnos byl vyčíslen ve výši 4 700 miliónů Kč, ve skutečnosti tedy bylo do státního rozpočtu odvedeno o 402,8 miliónů Kč méně. Mezi důvody nenaplnění patřila stále větší oblíbenost a spotřeba nealkoholických piv a rozšiřování produkce malých nezávislých pivovarů a minipivovarů.

Za rok 2011 bylo do státního rozpočtu inkasováno v případě daně z piva 4 484 miliónů Kč. Výnos daně této komodity se nadále zvyšoval a to zejména z důvodu zvyšující se oblíbenosti více- a méně stupňových piv.

V roce 2012 činilo inkaso daně z piva 4 656 miliónů Kč. Nejvyšší příjmy v tomto roce byly zaznamenány v měsících červenec až říjen. Naopak, nejnižších příjmů bylo dosaženo v období od listopadu do dubna. Tyto výkyvy jsou způsobeny sezónností, kdy v letním počasí dochází ke zvýšené konzumaci piva. Sezónnost konzumace piva lze předpokládat ve všech letech.

3.3.2.1.1 Faktory mající vliv na výnos daně z piva

Dle autorky je výnos daně z piva nejvíce ovlivňován sazbou daně. Čím vyšší sazba daně, tím vyšší je příjem do státního rozpočtu. To platí pouze v případě, že při vyšší spotřební dani se významně nesníží spotřeba. Neustálé zdražování a zvyšování cen piva může vést

k preferenci konzumace substitutů v podobě vína či jiných alkoholických nápojů. Zvýšení daní nutí pivovary zvyšovat cenu výrobků a může docházet k oslabení poptávaného množství.

Další faktor mající vliv na výnos daně z piva představují nealkoholická a ochucená piva, která se v posledních letech stávají stále oblíbenějšími. Sortiment těchto výrobků je neustále rozšiřován a výnos z těchto piv je značný. Vyrůstající obliba ochucených piv může mít však negativní dopad na výnos daně z piva do státního rozpočtu. Tato piva mají totiž většinou nízké procento extraktu mladiny, které se používá k výpočtu spotřební daně z piva, tudíž na spotřební dani z těchto ochucených piv je výnos do státního rozpočtu minimální. V posledních letech také stoupla výroba piv překračujících hranici 12° piva, ale obliba tohoto piva není tak vysoká jako u piv nealkoholických a ochucených.

V období posledních let byl zaznamenán pozvolný úbytek konzumentů piva, dlouhodobě klesá i množství piva, které občané vypijí. Tento nepříznivý trend je způsoben především vlivem dlouhodobých změn v životním stylu obyvatel a rovněž faktem, že generace velkých konzumentů piva postupně odchází.

3.4 Prokázané úniky na spotřebních daních

Daňový únik vzniká v případě, že subjekt nepřizná celou svou daňovou povinnost nebo se povinnosti přiznat daň zcela vyhne. Daňové úniky se objevují nejenom u spotřebních daní, velmi často o nich slyšíme i v rámci daně z přidané hodnoty a daně z příjmů, kde zaměstnavatelé tím, že „zaměstnávají“ pracovníky, se kterými nemají podepsanou pracovní smlouvu, případně dohodu o pracovní činnosti či dohodu o provedení práce za ně neodvádí povinné zdravotní a sociální pojištění.

Nejčastější úniky na spotřebních daních jsou prováděny v komoditách z minerálních olejů, z tabákových výrobků a z lihu. Dle dostupných informací nebyly doposud na dani z vína a z piva prokázány žádné významné daňové úniky, ale existuje možnost, že malé nezávislé pivovary mohou účelově vykazovat nižší roční produkci, jelikož sazby spotřební daně se u malých pivovarů rozlišují dle ročního objemu produkce. Ani výrobci vína a meziproductů nemají moc důvodů krátit si daně. Tiché víno je zdaňováno nulovou sazbou, šumivá vína a meziproducty sazbou 3 240 Kč/ hl. Vzhledem k tomu, že sekty, které se řadí do šumivých vín, jsou konzumovány spíše výjimečně, není předpokládáno, že by v rámci daně z vína docházelo k daňovým únikům.

Asi nejznámějším daňovým únikem, který otrásl nejen naší zemí, byla metanolová aféra v předešlém roce. Nejmenované likérky použily k výrobě alkoholických nápojů zředěný průmyslový metanol, který je velice jedovatý. Cílem majitelů bylo odvést menší spotřební

daň, jelikož na metanol spotřební daň uvalená není. Toto ovšem přineslo obrovskou „daň“ v rámci lidských životů, kdy z důvodu požití metanolu zemřelo v minulém roce 39 lidí. První případ otravou metanolem byl zjištěn v září 2012, počet neustále narůstal, proto vláda vydala 14. 9. 2012 opatření prohibice, tedy zákazu prodeje alkoholických nápojů obsahujícího více než 20 % alkoholu. Prohibice byla ukončena dne 27. 9. 2012. Dle odhadu náměstka ministerstva financí přišla denně státní pokladna o 25 000 000 Kč jenom z důvodu zákazu prodeje alkoholických nápojů²⁹.

Finanční správa České republiky se snaží předcházet vzniku daňových úniků pomocí kontrolních akcí konaných na území naší republiky. Jedna z kontrolních akcí zaměřených na pohonné hmoty se konala v úterý 2. dubna 2013, kdy zaměstnanci celní a daňové správy zajistili během speciální noční akce „JUNO“ 12 cisteren motorové nafty, které několik měsíců dovážely pohonné hmoty nejmenované právnické osobě s významnými daňovými nedoplatky. Výše daňového nedoplatku této společnosti od poloviny března činila téměř 7 miliónů Kč³⁰.

Návrhem autorky jak bojovat proti daňovým únikům spotřebních daní je provádět častější namátkové kontroly, jak právnických osob, tak osob fyzických. Existuje mnoho nelegálních pálenic, kde si lidé nechávají vyrobit vlastní alkoholické nápoje ze svých zásob, především z vlastních pěstitelských výrobků v podobě ovoce.

Dalším způsob, jak bojovat proti daňovým únikům autorka spatřuje v podobě snížení sazeb spotřebních daní. Daňové úniky vznikají především kvůli vysoké ceně zboží podléhajícího spotřební dani. Lze tedy předpokládat, že snížením sazeb dojde ke snížení daňových úniků.

²⁹ (Lidovky, 2013)

³⁰ (MFCR, 2013)

4 Praktická aplikace daně z piva v pivovarské jednotce

Cílem této kapitoly je posouzení tržeb vybraného sortimentu piv v obchodním středisku v Ostravě společnosti Budějovický Budvar, národní podnik, Budweiser Budvar, National Corporation, Budweiser Budvar, Enterprise Nationale (dále také jen Budějovický Budvar, n. p.) a posouzení výše odvedené spotřební daně jednotlivých vybraných komodit.

4.1 Představení společnosti

Společnost Budějovický Budvar, n. p. patří dlouhodobě mezi nejúspěšnější podniky potravinářského průmyslu v naší zemi. Svým ročním výstavem piva³¹ zaujímá mezi pivovary v České republice jedno z předních míst a rovněž se podílí na největším exportu piva jak do zemí Evropské Unie, tak do třetích zemí.

4.1.1 Historie Budějovického Budvaru, n. p.³²

Historie Budějovického Budvaru, n. p. se pojí se založením „Českého akciového pivovaru“ v roce 1895. „Český akciový pivovar“ pokračoval v tradici vaření piva na území tehdejších Budweis, kdy ve 13. století bylo tomuto městu českým králem Přemyslem Otakarem II. uděleno várečné právo. První várka piva Českého akciového pivovaru byla uvařena dne 7. října 1895. Majitelé pivovaru kladli důraz na výrobu vysoce kvalitního piva, které se záhy stalo velmi oblíbeným a žádaným vývozním artiklem. Jen do konce roku 1896 činil výstav pivovaru 51 100 hl, což v období konce 19. století představovalo znamenitou produkci. Důkazem, že pivo vyráběné Českým akciovým pivovarem patřilo opravdu mezi nejlepší produkty ve světě, bylo získání zlaté medaile v roce 1897 na výstavě ve Stuttgartu. Obliba piva nadále stoupala a pivo již na začátku 20. století konzumovali lidé žijící ve Vídni, Terstu, Benátkách, Alexandrii i ve vzdáleném Japonsku.

V období první světové války nedocházelo téměř k žádné produkci piva. Avšak produkce pivovaru v meziválečném období byla velmi rychle obnovena, poněvadž v období let 1897 až 1913 poptávající množství piva Českého akciového pivovaru stále rostlo. V roce 1922 byla v areálu vyvrtána první artéská studna, ze které se používá voda k vaření piva (v dalších letech byla vyvrtána další studna). Studna je 300 m hluboká a vodu v ní představují pozůstatky jezer z doby ledové. Tato panensky čistá voda a modernizace pivovaru zvyšovala počet konzumentů nejen na území tehdejšího Československa, ale nadále se rozrůstal export do jiných zemí. Z toho důvodu přijal pivovar ochranu v podobě ochranných známek jako je

³¹ Výstav piva znamená produkci pivovaru.

³² (BUDĚJOVICKÝ BUDVAR, 2013)

např. Budwaiser bier. V roce 1930 si nechal Český akciový pivovar registrovat ochrannou známku Budvar, podle které byl v roce 1936 přejmenován na Budvar – Český akciový pivovar České Budějovice.

V období druhé světové války patřil pivovar nacistům a poté byl znárodněn. V roce 1967 došlo k rozdělení majetku a vznikl samostatný právní subjekt Budějovický Budvar, n. p.

Pivovar byl orientován především na export, ovšem nastolený komunismus v Československé republice neumožňoval Budějovickému Budvaru, n. p. vyvážet potřebné množství piva do jiných zemí. K rozmachu výroby, kdy se výstav piva téměř ztrojnásobil, došlo až po sametové revoluci.

4.1.2 Pivovar ve 21. století³³

Budějovický Budvar, n. p. dnes patří mezi moderní podnik, který je postaven na velmi silných základech. Dokázal obstát ve velmi tvrdém boji s konkurencí nadnárodních koncernů a nadále mu náleží přední místo ve vývozu českého piva do zahraničních zemí. Na vysokou kvalitu piva vyráběného v Budějovickém Budvaru, n. p. poukazují zejména ocenění obdržena jak od strany konzumentů, tak pivovarských odborníků doma i v zahraničí. Za cenné jsou považovány např. zlatá medaile z Hospodářské výstavy v Praze roku 1986, zlatá medaile pro světlý ležák z roku 2006 z Prahy, ocenění nejlepšího importovaného piva v Londýně z roku 2005, zlatá medaile pro světlý ležák, pro tmavý ležák a pro světlý ležák Pardál Echt z Wisbadenu z roku 2010.

Pivovar Budějovický Budvar, n. p. v průběhu své existence získal některá další následující ocenění:

Tab. 4.1 Některá získaná ocenění Budějovického Budvaru, n. p.

1886	Praha, zlatá medaile na hospodářské výstavě, stříbrná medaile na lékárnické výstavě,
1897	Stuttgart, zlatá medaile na potravinářské výstavě,
1924	Řím, zlatá medaile na mezinárodním veletrhu,
1987	Brusel, stříbrná medaile Monde Selection,
1989	Paříž, zlatá medaile,
1990	Brusel, zlatá medaile Monde Selection,
1997	Velká Británie, časopisem BBC Good Food vyhlášen za nejlepší importovaný ležák, na britském trhu – Star Buy,
1999	Brusel, dvě zlaté a jedna stříbrná medaile Monde Selection
2000	Lucembursko, World Quality Selection, dvě zlaté medaile za ležák Budwaiser Budvar i pivo BUD Super Strong
2004	Londýn, Cool Brand Leader, ocenění britské organizace nezávislých odborníků Superbrands

³³ (BUDĚJOVICKÝ BUDVAR, 2013)

2005	Londýn, nejlepší importované pivo: Ocenění tmavého ležáku na pivním festivalu The London Drinker's Beer and Cider Festival
2005	Značka Budweiser Budvar byla českou pobočkou britské organizace nezávislých odborníků Superbrands zařazena mezi nejvýznamnější značky České republiky
2006	Praha, Monde Selection, zlatá medaile pro světlý ležák, stříbrná pro tmavý ležák
2007	Budweiser Budvar tmavý ležák získal od časopisu Beer of the World ocenění World's Best Lager
2010	Wiesbaden, Monde Selection, velká zlatá medaile pro světlý ležák, zlatá medaile pro tmavý ležák, zlatá medaile pro světlý ležák Pardál Echt.

Zdroj: (Budějovický Budvar, 2013) + vlastní úprava

V dnešní době, kdy panuje ekonomická nejistota, společnost dosahuje každým rokem dlouhodobě vynikajících hospodářských výsledků. Výsledný zisk je používán k investování prostředků na rozvoj výroby a část zisku je každoročně věnována na podporu kultury, školství a zdravotnictví především v Jihočeském kraji. Vzhledem ke kladným hospodářským výsledkům je pivovar schopen pokrýt z vlastních zdrojů jak provozní potřeby pivovaru, tak investice potřebné pro další rozvoj. Budějovický Budvar, n. p. je téměř nezávislý na cizím financování. Vlastní kapitál této společnosti činí téměř 4,7 miliard Kč. Výsledný zisk je investován primárně do výrobních technologií, marketingu a obchodu s cílem rozšířit reprodukci pivovaru.

V roce 2012 činila celková vyrobená produkce téměř 1,34 miliónů hektolitrů piva, z toho celkový export byl ve výši 657 tisíc hektolitrů piva.

Nejvýznamnějším zahraničním odběratelem piva z Budějovického Budvaru, n. p. je Spolková republika Německo, kde v roce 2004 ve městě Erfurt byla založena dceřiná společnost Budweiser Budvar Importgesellschaft GmbH. Druhou dceřinou společností Budweiser Budvar SK, s. r. o. pivovar založil minulý rok na Slovensku.

Mezi další významné zahraniční odběratele piva patří Velká Británie a Rakousko.

Značná část produkce je distribuována také v tuzemsku, téměř 53 %. Distribuce je zajišťována 7 obchodními středisky, která se nacházejí v Českých Budějovicích, Plzni, Praze, Pardubicích, Brně, Teplicích a Ostravě.

4.2 Představení obchodního střediska v Ostravě

Obchodní středisko v Ostravě v Mariánských Horách bylo zřízeno v roce 1997. Do té doby bylo pivo Budějovického Budvaru, n. p. koncovým zákazníkům dodáváno pomocí distributorů.

V současnosti ve středisku pracuje 12 zaměstnanců, kteří se zabývají jak provozem obchodního střediska, tak dodáváním zboží odběratelům. Konkrétně je ve středisku

zaměstnán vedoucí, vedoucí obchodních zástupců, 5 obchodních zástupců, 1 servisní technik, 2 administrativní pracovníce a 2 skladníci.

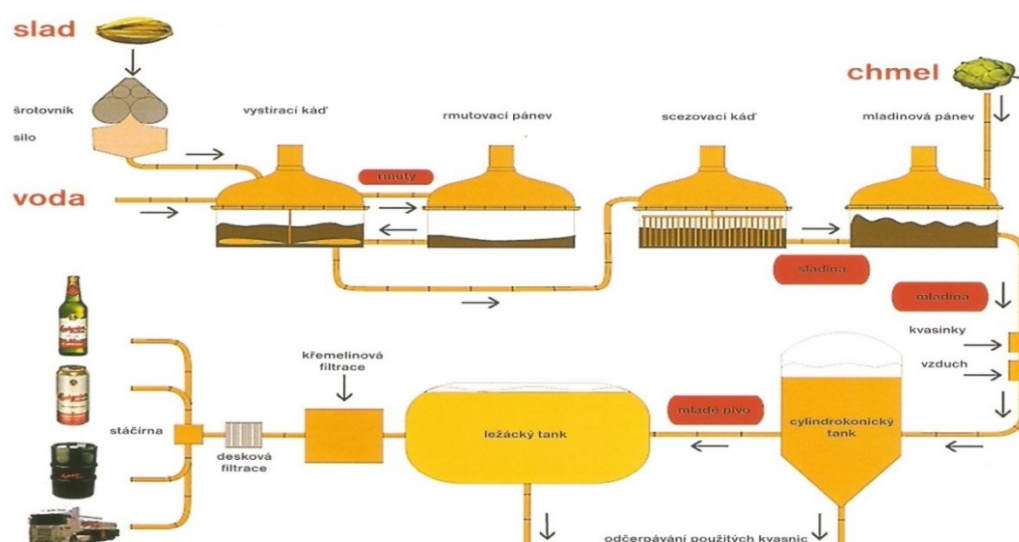
Zboží je odběratelům distribuováno dodavatelským způsobem. Mezi významné odběratele láhvového piva patří mj. obchodní řetězce: Tesco, Interspar, Globus, Enapo, Hruška, BALA a Coop – Jednota. Významnými odběrateli sudového piva jsou: Horský hotel Kohútka, Restaurace „Na hřišti“ v Kravařích, Restaurant Slunečnice v Ostravě a Hotel Grůň v Mostech u Jablunkova.

4.3 Výroba piva v Budějovickém Budvaru, n. p.³⁴

Již dříve bylo zmíněno, že první várka piva dnešního Budějovického Budvaru, n. p. byla uvařena dne 7. října 1895. V průběhu let byla výroba nesčetněkrát zkvalitňována a modernizována. Zásady podle, kterých se pivo vařilo, ale zůstaly ponechány. Mezi hlavní zásady patří:

1. Vaření tradičního piva, které trvá celkem 102 dní.
2. Dodržování zákona o čistotě piva z roku 1516.
3. Vaření výrobků z výhradně tradičních českých surovin. Umělá barviva ani chmelové extrakty při vaření užívány nejsou.
4. Každý druh piva je připravován dle své vlastní receptury.

Obr. 4. 1 Postup vaření piva v Budějovickém Budvaru

Zdroj: Marketingový katalog Budějovického Budvaru, n. p., 2013

³⁴ (Marketingový katalog Budějovického Budvaru, 2013)

Na začátku tohoto procesu se slad váží a šrotuje, poté je vhazován do vystírací kádě, kde dochází ke smíchání s vodou o teplotě 37° C. Pak se přidává voda o teplotě 95° C v takovém množství, aby celková teplota činila 50° C. Při této teplotě dochází ke štěpení bílkovin. Následně je zhruba třetina díla přečerpána do rmutovací pánve, kde dochází k dalšímu vyhřívání na teplotu 65° C a 75° C. Po prodlevě se rmut ohřeje k bodu varu a vrací se do vystírací kádě, kde se opět smíchá s dílem a podruhé se přečerpá do rmutovací pánve třetina díla, kde dojde k zahřání na 75° C. Na konci této fáze se rmut vrací do vystírací kádě, kde se teplota rmutu pohybuje kolem 77° C.

Následuje proces scezování, kdy je dílo z vystírací kádě přečerpáno do scezovací kádě, kde mláto i vyloučené bílkoviny klesají na dno této kádě. Usazené mláto představuje filtrační vrstvu, přes které po otevření scezovacích kohoutů vytéká sladina do scezovacího žlabu a poté do mladinové pánve tak dlouho, že ve scezovací kádi zůstane jenom mláto. Mláto se následně využívá jako krmivo hospodářských zvířat.

V následující fázi se sladina v mladinové pánvi vaří až k bodu varu, ve třech dávkách je přidán chmel (množství závisí na receptuře piva) a společně se vaří zhruba 1,5 hodiny. Výsledkem je tzv. mladina.

Mladina je následně zchlazována v deskových chladičích na teplotu 7,5° C poté se přečerpává do cylindrokonických tanků, kde probíhá hlavní kvašení. Tyto tanky jsou vyrobeny z nerezové oceli a pomocí čpavkového chlazení se reguluje teplota v rozmezí od 9,5° C do 3° C. Kvašení probíhá zhruba 10 – 15 dní, záleží na druhu piva, které má být vyrobeno. V Budějovickém Budvaru, n. p. je užíváno tzv. spodní kvašení. **Kvasinky**, které po kvašení klesnou na dno tanku, se přečerpají zpátky do zásobníku a nasadí se do **další mladiny**. Tento postup smí být opakován maximálně třikrát. Po celou dobu kvašení dojde ke **zkvašení** přibližně $\frac{3}{4}$ extraktu, který se přemění na **alkohol**.

Produktem hlavního kvašení je mladé pivo, které je následně přečerpáno do ležáckého sklepa, kde dochází k jeho dozrání pod tlakem CO₂. V konečné fázi se zralé pivo přečerpá na filtrační stanici, kde se nejprve filtruje přes křemelinový a následně přes celulózový filtr. Hotové pivo se pak přečerpá do stáčírny, ze které je stáčeno do sudů nebo láhví.

4.4 Rozbor jednotlivých piv v rámci tržeb a spotřební daně

Tato kapitola analyzuje tržby a odvod spotřební daně z piva vybraných piv pro obchodní středisko Budějovického Budvaru, n. p. v Ostravě.

4.4.1 Výstav piva v roce 2012

Mezi nejčastější konzumovaná piva Budějovického Budvaru, n. p. patří 10° pivo, 12° pivo a nealkoholické pivo. Proto se následující analýza bude věnovat rozboru těchto druhů piv v jednotlivých měsících za rok 2012.

Následující tabulka vykazuje výstav nealkoholického piva, 10° piva, 12° piva Budějovického Budvaru, n. p. pro obchodní středisko v Ostravě za rok 2012.

Tab. 4.1 Výstav piva obchodního střediska v Ostravě Budějovického Budvaru, n. p.
(hl)

Měsíc	Nealkoholické pivo	10° pivo	12° pivo	Celkem
Leden	65	1 526	416	2 007
Únor	57	1 896	729	2 682
Březen	88	1 798	682	2 568
Duben	78	1 139	655	1 872
Květen	133	2 197	864	3 194
Červen	132	1 205	460	1 797
Červenec	144	1 664	587	2 395
Srpen	132	2 241	612	2 985
Září	87	1 391	612	2 090
Říjen	86	1 545	537	2 168
Listopad	65	1 686	741	2 492
Prosinec	83	1 366	572	2 021
Celkem	1 150	19 654	7 467	28 271

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

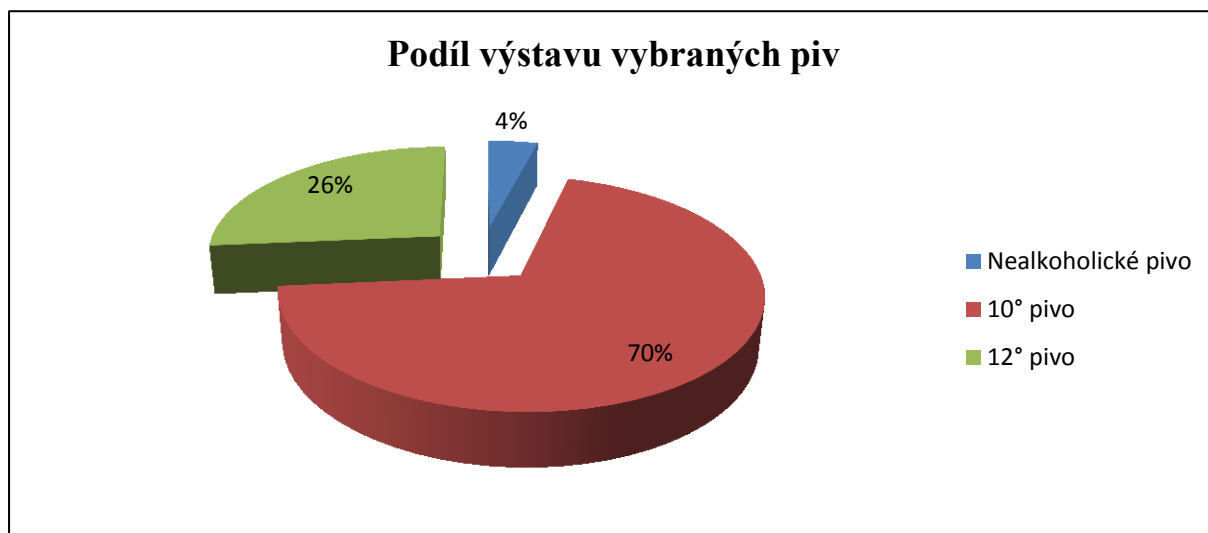
Celkově největšího výstavu nealkoholického piva, 10° piva a 12° piva Budějovického Budvaru, n. p. pro obchodní středisko v Ostravě bylo dosaženo v květnu, kdy výstav činil 3 194 hl. Názorem autorky, proč zrovna v tomto měsíci došlo k nejvyššímu výstavu piva je předpoklad, že v letních měsících dochází k největší konzumaci piva a odběratelé mají tendenci předzásobit se. Pivo je totiž považováno za osvěžující nápoj, který je nejčastěji konzumován především v letních měsících.

Naopak v období podzimu a zimy se tak vysoká konzumace piva nepředpokládá. V měsících leden, červen, září, říjen a prosinec byl výstav piva nízký. Nejnížší výstav ve výši 1 797 hl piva byl vystaven v měsíci červnu. Nízký výstav v prvním letním měsíci je dle názoru autorky způsoben tím, že na skladech zůstalo větší množství nespotřebovaného zboží

z minulého měsíce a v důsledku optimalizace skladových zásob bylo poptávané množství nižší.

V následujícím grafu je zobrazen podíl výstavu 10° piva, 12° piva a nealkoholického piva Budějovického Budvaru, n. p. na celkovém výstavu těchto piv pro obchodní středisko v Ostravě.

Graf 4.1 Podíl výstavu 10° piva, 12° piva a nealkoholického piva

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

Nejčastěji vystavovaným pivem pro obchodní středisko v Ostravě je 10° světlé pivo. Název autorky, proč v posledních letech nejenom ženy, ale i muži dávají přednost 10° pivu, je jeho menší obsah alkoholu než u 12° piva. Lze tedy předpokládat, že konzumace 10° piva je z důvodu nižšího obsahu alkoholu větší než u 12° piva.

Další důvod, který spatřuje autorka ve větší oblíbenosti 10° piva je jeho nižší cena proti 12° pivu. Jsou-li se náklady na výrobu těchto piv téměř shodné, liší se pouze velikostí zatížení spotřební daní. Výše koncentrace 10° piva vyrobeného Budějovickým Budvarem, n. p. činí 9,9 %, což je o 2 % méně než u 12° piva, 10° pivo tudíž podléhá nižší spotřební dani než 12° pivo.

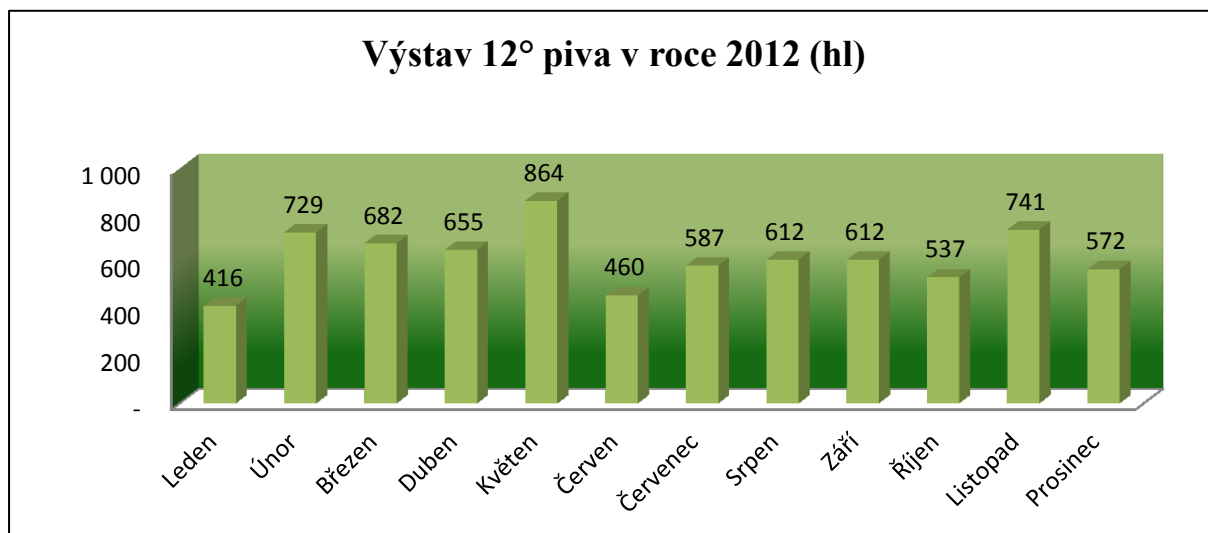
Dle názoru autorky je z výše uvedených důvodů poptávané množství 10° piva nejvyšší, čemuž je také přiřazován vysoký výstav tohoto piva, aby docházelo k uspokojení potřeb zákazníků.

Téměř nepatrným podílem na celkovém výstavu piva se podílí nealkoholické pivo. Toto pivo je oblíbené zejména mezi lidmi, kterým momentální situace neumožňuje pít běžné

alkoholické pivo. Mezi tyto lidi můžeme řadit především těhotné ženy, diabetiky, řidiče a osoby, kterým zdravotní stav nedovoluje požívat tyto nápoje.

V následujících grafech jsou zobrazeny vývoje výstavu 12° piva, 10° piva a nealkoholického piva pro obchodní středisko v Ostravě v roce 2012.

Graf 4.2 Výstav 12° piva v roce 2012 (hl)

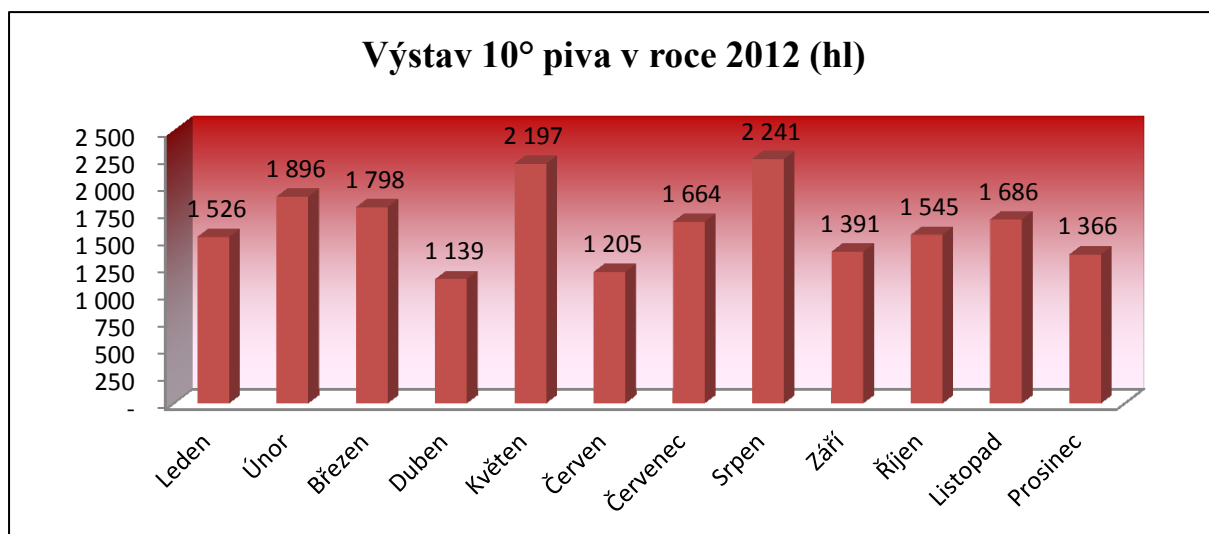

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

Z grafu lze vidět, že nejvyššího výstavu 12° piva bylo dosaženo v květnu ve výši 864 hl piva. Již dříve bylo zmíněno, že vysokého výstavu v tomto měsíci dochází z důvodu předzásobení pivem následujících letních měsíců, kdy dochází ke zvýšené konzumaci piva. Vysokého výstavu 12° piva je dosahováno také v chladných měsících, jako jsou listopad, únor a březen. Dle názoru autorky je 12° pivo oblíbené zejména mezi tradičními konzumenty piva, kteří nehledí na roční období a pivo pijí téměř každý den. U konzumace 12° piva nelze tedy předpokládat vysokou sezónnost.

V následujícím grafu je zobrazen výstav 10° piva obchodního střediska v Ostravě v roce.

Graf 4.3 Výstav 10° piva pro obchodní středisko v Ostravě za rok 2012 (hl)

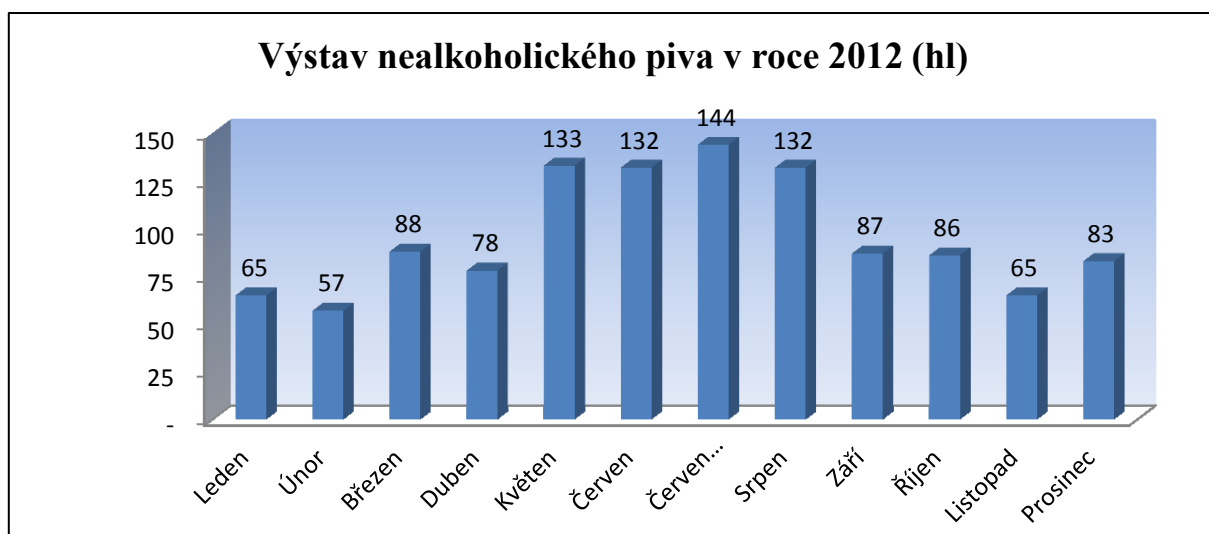

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

V rozboru podílu výstavu jednotlivých piv bylo zmíněno, že 10° pivo patří mezi nejčastěji vystavované z důvodu největší oblíbenosti. Výstav 10° piva má kolísající charakter. Z výše uvedeného grafu lze vidět, že významného výstavu bylo dosaženo v měsících květen a červen. V měsících po nich následujících naopak došlo k vysokému propadu výstavu. Bylo již zmíněno, že to je způsobeno optimalizací skladových zásob odběratelů, kdy nadbytečně velké zásoby představují vysoké náklady.

Zcela zajímavý vývoj výstavu piva v jednotlivých měsících roku 2012 pro obchodní střediska v Ostravě má nealkoholické pivo.

Graf 4.4 Vývoj výstavu nealkoholického piva

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

Z grafu je možné vidět, že v měsících květen až srpen docházelo k velmi vysokému výstavu nealkoholické piva. Dle názoru autorky je důvodem především zvýšený zájem o osvěžující nealkoholické nápoje, které v horkých dnech ocení především motorkáři a cyklisté.

V sortimentu jednotlivých výrobků obchodního střediska v Ostravě dochází u nealkoholického piva k největší sezónnosti. To je dáno příčinou, že obliba nealkoholického piva v chladných měsících je velmi malá. Lidé v tomto období preferují spíše teplé nápoje v podobě čajů nebo teplých nealkoholických nápojů.

4.4.2 Zatížení spotřební daní v roce 2012

Povinnost Budějovického Budvaru, n. p. **přiznat daň** nastává v okamžiku, kdy zboží **opustí centrální sklad** v Českých Budějovicích. Obchodní středisko v Ostravě nepodává daňové přiznání, ani nemá povinnost přiznat spotřební daň. Za všechna svá obchodní střediska podává daňová přiznání samotný Budějovický Budvar, n. p.

Spotřební daň z piva se vypočítá pomocí následujícího vzorce:

$$\text{daň} = \text{základní sazba} \cdot \text{množství piva v hektolitrech} \cdot \text{procentní koncentrace piva}$$

Společnost Budějovický Budvar, n. p. se řadí mezi podniky, které vystaví ročně přes 200 000 hl piva, podléhá tedy základní sazbě daně ve výši 32 Kč/hl.

4.4.2.1 Výpočet daně u 10° piva

Za 10° pivo Budějovického Budvaru, n. p. je považováno pivo, jehož výše procentní koncentrace piva činí 9,9 %. Tento údaj je sice pro výrobu alkoholického nápoje podstatný, ovšem při výpočtu daně se pro účely zákona o spotřebních daních používá **každé celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny**, kdy se ke zlomkům procent nepřihlíží. To znamená, že v případě 10° piva Budějovického Budvaru, n. p., jehož výše procentní koncentrace piva činí 9,9 %, se k výpočtu použije číslo 9. V lednu 2012 bylo Budějovickým Budvarem, n. p. pro obchodní středisko v Ostravě vystaveno 1 526 hl 10° piva, výpočet spotřební daně z piva při 9 procentní koncentraci piva a sazbě 32Kč/hl činil 439 488 Kč.

$$\text{Výpočet daně u 10° piva} = 32 \frac{\text{Kč}}{\text{hl}} \cdot 9 \cdot 1\,526 \text{ hl} = 439\,488 \text{ Kč}$$

4.4.2.1.1 Výpočet daně u jednoho půllitrového 10° piva

Na jedno 10° pivo vystavené Budějovickým Budvarem, n. p. připadá 1,44 Kč spotřební daně. Sazba spotřební daně Budějovického Budvaru, n. p. činí 32 Kč/hl, která se vynásobí číslem 9 představující procentní koncentraci piva. Výsledné číslo 288 Kč se poté vydělí stem, abychom získali spotřební daň na litr piva. Následně se ještě litr piva vydělí dvěma, abychom získali spotřební daň jednoho 10° půllitrového piva.

$$\text{Výpočet daně u jednoho půllitrového 10° piva} = 32 \frac{\text{Kč}}{\text{hl}} \cdot 9 \div 100 \div 2 = 1,44 \text{ Kč}$$

4.4.2.2 Výpočet daně u 12° piva

Výpočet spotřební daně u 12° piva se počítá úplně stejným způsobem jako u 10° piva, liší se pouze v procentní koncentraci piva. U dvanáctistupňového piva je procentní koncentrace ve výši 11,9 %. V lednu 2012 činil odvod za obchodní středisko Budějovického Budvaru, n. p. v Ostravě 146 432 Kč, kdy se výstav 12° piva za leden ve výši 416 hl vynásobil 32 Kč, které představují sazbu daně a 11, které představují koncentraci piva.

$$\text{Výpočet daně u 12° piva} = 416 \text{ hl} \cdot 11 \cdot 32 \frac{\text{Kč}}{\text{hl}} = 146\,432 \text{ Kč}$$

4.4.2.2.1 Výpočet daně u jednoho půllitrového 12° piva

Na jedno 12° pivo vystavené Budějovickým Budvarem, n. p. připadá 1,76 Kč spotřební daně. Výpočet se provede obdobně jako u 10° piva, ovšem základní sazba 32 Kč/hl se vynásobí procentní koncentrací piva ve výši 11. Výsledné číslo 352 Kč se vydělí stem a následně dvěma, abychom získali spotřební daň jednoho 12° piva.

$$\text{Výpočet daně u jednoho půllitrového 12° piva} = 32 \frac{\text{Kč}}{\text{hl}} \cdot 11 \div 100 \div 2 = 1,76 \text{ Kč}$$

4.4.2.3 Výpočet daně u nealkoholického piva

Předmětem spotřební daně z piva jsou výrobky, které jsou zaříděny pod kódem kombinované nomenklatury 2203 nebo 2206 a zároveň tyto výrobky nebo jejich směsi obsahují více než 0,5 % objemových alkoholu.

Nealkoholické pivo vyráběné Budějovickým Budvarem, n. p. obsahuje maximálně 0,5 % objemových alkoholu. Podmínka pro zařazení nealkoholického piva do předmětu spotřební daně není splněna, nealkoholické pivo tedy není předmětem spotřební daně a tato daň se z něj do státního rozpočtu neodvádí.

4.4.2.4 Výše spotřební daně za obchodního střediska v roce 2012

V následující tabulce je vykazována zaplacená spotřební daň 10° piva, 12° piva v měsících za rok 2012 za obchodní středisko Budějovického Budvaru, n. p. v Ostravě.

Tab. 4.2 Spotřební daň vybraných piv za rok 2012 (Kč)

Měsíc	Nealkoholické pivo	10° pivo	12° pivo	Celkem
Leden	0	439 488	146 432	585 920
Únor	0	546 048	256 608	802 656
Březen	0	517 824	240 064	757 888
Duben	0	328 032	230 560	558 592
Květen	0	632 736	304 128	936 864
Červen	0	347 040	161 920	508 960
Červenec	0	479 232	206 624	685 856
Srpen	0	645 408	215 424	860 832
Září	0	400 608	215 424	616 032
Říjen	0	444 960	189 024	633 984
Listopad	0	485 568	260 832	746 400
Prosinec	0	393 408	201 344	594 752
Celkem	0	5 660 352	2 628 384	8 288 736

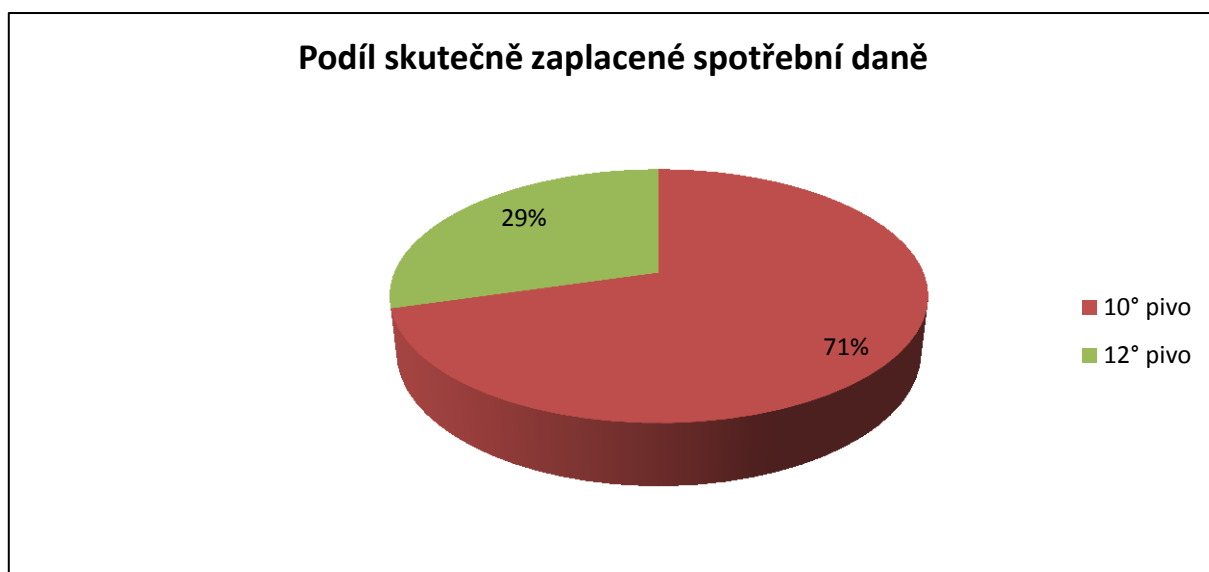
Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

Světlé výčepní 10° pivo se na odvedené spotřební dani podílelo ve výši 5 660 352 Kč. Daň za 12° pivo byla odvedena ve výši 2 628 384 Kč.

Veškeré výrobky Budějovického Budvaru, n. p. podléhající spotřební dani jsou daněny základní sazbou ve výši 32Kč/hl. Z tabulky je patrné, že zaplacená spotřební daň u 10° piva je mnohem vyšší než u 12° piva. To je způsobeno především větším výstavem 10° piva. Konkrétně bylo v roce 2012 v každém měsíci Budějovickým Budvarem, n. p. pro obchodní středisko v Ostravě průměrně vystaveno o 1 016 hl deseti stupňového piva více, než piva dvanácti stupňového.

V grafu je zobrazen skutečný podíl odvedené spotřební daně 10° piva a 12° piva Budějovického Budvaru, n. p. za obchodní středisko v Ostravě.

Graf 4. 5 Podíl zaplacené spotřební daně

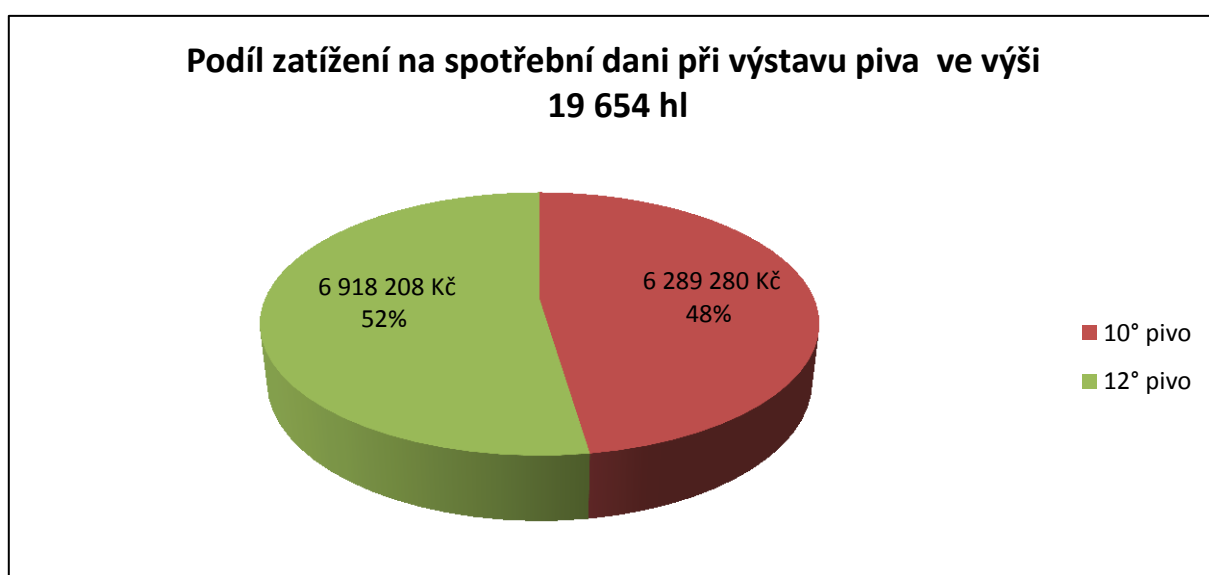

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

Z grafu je patrné, že v porovnání 10° piva a 12° piva byla v roce 2012 za obchodní středisko Budějovického Budvaru, n. p. odvedena daň za 10° pivo o 42 % více než za 12° pivo.

Pro výpočet spotřební daně z piva je důležitá procentní koncentrace piva. V následujícím grafu je zobrazen podíl zatížení 10° piva a 12° piva na spotřební dani při stejném výstavu piva.

Graf 4. 6 Zatížení spotřební dani 10° piva a 12° piva při stejném výstavu piva

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

Z grafu je zřejmé, že při stejné roční produkci 10° piva a 12° piva ve výši 19 654 hl by se na spotřební dani 12° piva do státního rozpočtu odvedlo o 4 % více než za 10° pivo, konkrétně by se na spotřební dani z 12° piva při ročním výstavu 19 654 hl vybralo o 1 257 856 Kč více než u 10° piva.

4.4.3 Tržby obchodního střediska v Ostravě za rok 2012

Dle názoru autorky patří mezi nejčastěji konzumovaná piva v Moravskoslezském kraji Radegast nebo Ostravar. Piva vyrobená Budějovickým Budvarem, n. p. v tomto kraji nepatří zrovna mezi oblíbená, i přesto zde Budějovický Budvar, n. p. dosahuje nemalých tržeb.

V následující tabulce je zobrazen podíl tržeb Budějovického Budvaru, n. p. za prodej 10° piva, 12° piva a nealkoholického piva obchodního střediska v Ostravě.

Tab. 4. 3 Tržby za prodej 10° piva, 12° piva a nealkoholického piva v roce 2012 (Kč)

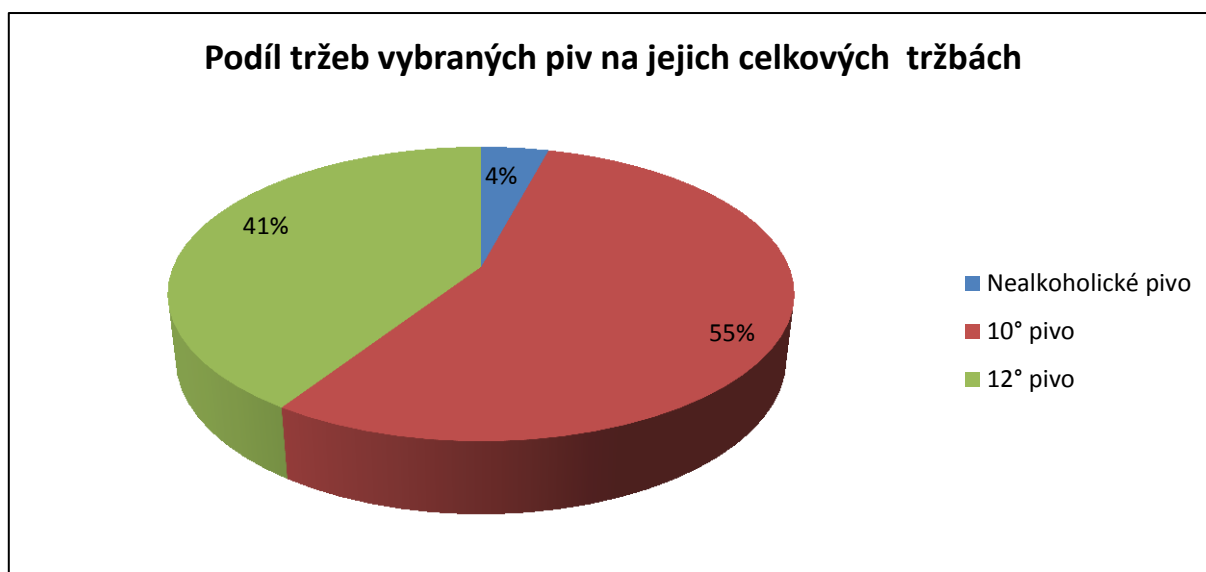
Měsíc	Nealkoholické pivo	10° pivo	12° pivo	Celkem
Leden	121 128	2 033 109	1 224 639	3 378 876
Únor	105 010	2 433 956	1 960 994	4 499 960
Březen	165 088	2 375 674	1 752 272	4 293 033
Duben	147 868	1 793 228	1 827 801	3 768 896
Květen	251 337	3 007 397	2 385 849	5 644 583
Červen	233 486	1 888 513	1 370 716	3 492 714
Červenec	242 132	2 541 402	1 637 647	4 421 181
Srpen	248 754	3 266 147	1 751 553	5 266 454
Září	166 516	1 942 218	1 603 101	3 711 835
Říjen	139 606	2 239 369	1 491 975	3 870 950
Listopad	124 329	2 143 321	1 924 709	4 192 360
Prosinec	139 794	1 966 724	1 536 869	3 643 387
Celkem	2 085 046	27 631 058	20 468 125	50 184 229

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

V roce 2012 činily celkové tržby Budějovického Budvaru, n. p. za obchodní středisko v Ostravě za prodej 10° piva, 12° piva a nealkoholického piva celkem 50 184 229 Kč. V této ceně je započtena i spotřební daň jednotlivých piv bez DPH. Budějovický Budvar, n. p. platí spotřební daň ihned při výstavu piva, ovšem v konečné fázi je spotřební daň započtena ve zboží a zaplacená konečným spotřebitelem.

Lepší přehlednost, jak se jednotlivá piva podílejí na celkových tržbách uvedených piv, vykazuje následující graf.

Graf 4.7 Podíl tržeb vybraných piv

Zdroj: (Data 2012 – BB OS Ostrava) + vlastní úprava

V roce 2012 byly největší tržby inkasovány u 10° piva. Budějovický Budvar, n. p. prodává 50 litrový sud 10° piva za 1 150 Kč, to znamená, že prodejní cena jednoho 10° pivo je prodávána za 11,50 Kč bez DPH včetně spotřební daně. Prodejní cena láhvového piva bez DPH včetně spotřební daně se pohybuje od 9 Kč do 9,50 Kč za kus. Výše bylo vypočteno, že spotřební daň na jedno 10° pivo činí 1,44 Kč, ať už se jedná o pivo v sudech nebo o pivo láhvové.

Prodejní cena dvanácti stupňového 50 litrového sudového piva je 1 634 Kč bez DPH včetně spotřební daně, jedno 12° pivo je tedy prodáváno za 16,34 Kč. Cena láhvového piva bez DPH včetně spotřební daně se pohybuje od 13,83 Kč do 18,33 Kč za kus. Také v případě 12° piva bylo výše vypočteno, že spotřební daň na jedno 12° pivo činí 1,76 Kč, ať už se jedná o pivo uložené v sudech nebo o pivo láhvové.

Prodejní cena nealkoholického piva, jak sudového tak lahvového se pohybuje od 10,44 Kč do 10,96 Kč za kus. V této ceně není započtena daň z přidané hodnoty ani spotřební daň. Již dříve bylo zmíněno, že nealkoholické pivo nepodléhá spotřební dani.

Daň z přidané hodnoty zde pro lepší přehlednost nebyla užita.

Nejvyšší prodejní cena těchto vybraných piv Budějovického Budvaru, n. p. je u 12° piva, tj. dáno především vyšší náročností technologií výroby a nejvyšší ziskovou přírážkou³⁵. Také zde působí zdanění piva, kdy u 12° piva je o 0,32 Kč spotřební daň vyšší než u 10° piva.

³⁵ (BUDĚJOVICKÝ BUDVAR, 2013)

Vysoká náročnost technologie výroby je také u nealkoholického piva, kdy v průběhu kvašení, ve kterém vzniká alkohol, nesmí být překročena míra pro zařazení tohoto piva mezi nealkoholické výrobky, nesmí být překročeno 0,5% objemových alkoholu.

4.5 Vyhodnocení

Ze všech tabulek a grafů je patrné, že nejvyšší výnosy jsou jak pro státní rozpočet, tak pro obchodní středisko v Ostravě dosahovány u 10° piva. Pro státní rozpočet by bylo mnohem příznivější, kdyby docházelo k vyššímu prodeji 12° piva nebo více stupňového piva, jelikož by do státního rozpočtu byly odvedeny mnohem vyšší daně. V grafu 4. 6 je zobrazeno, že při stejné vyrobené produkci 12° piva, jak 10° piva Budějovického Budvaru, n. p. pro obchodní středisko v Ostravě by odvedená daň z piva u 12° piva činila 6 918 208 Kč, tj. o 1 257 856 Kč více než u 10° piva.

Od dávných časů byla produkce Budějovického Budvaru, n. p. orientována především na 12° pivo, avšak v posledních letech konzumace tohoto piva klesá z důvodu zvyšující se oblíbenosti 10° piva a nealkoholického piva. Proto také došlo ke zvýšení výroby 10° piva, aby docházelo k uspokojení poptávky na trhu. Přesto je nadále 12° pivo stále považováno za hlavní preferovaný artikl Budějovického Budvaru, n. p, který je nejčastějším produktem představovaným v masmédiích³⁶.

Doporučením autorky pro spokojenost vedení Budějovického Budvaru, n. p. je posílení prodeje 12° piva např. pomocí častějších propagačních akcí, kdy k většímu počtu zakoupených 12° piv dostanou konzumenti další pivo zdarma nebo pomocí soutěží, ve kterých si konzumenti koupí větší počet 12° piv, za které dostanou slosovatelný los o hodnotnou cenu například v podobě ručníku, sklenic na pivo a deštníku s logem Budějovického Budvaru, n. p. Jedná se pouze o návrh, není zde posouzena nákladovost těchto kampaní. Pomocí těchto propagačních akcí by se také mohlo zvýšit inkaso na spotřební dani z piva.

³⁶ (BUDĚJOVICKÝ BUDVAR, 2013)

5 Závěr

V druhé kapitole byly vysvětleny základní charakteristiky týkající se spotřebních daní, vymezení jejich předmětů, sazeb, plátců a výpočtů. V této kapitole byla také popsána historie a harmonizace v rámci spotřebních daní a jejich umístění v daňovém systému České republiky.

Třetí kapitola se zabývala vlivem spotřebních daní na státní rozpočet. Spotřební daň patří po DPH mezi nejvýznamnější daňový příjem státního rozpočtu. Na tomto příjmu se nejvíce podílejí daně z minerálních olejů, především výnosy z pohonných hmot. V této kapitole byl také analyzován vývoj celkových spotřebních daní v jednotlivých letech a vývoj daně z piva.

Nejvyšších výnosů spotřebních daní do státního rozpočtu bylo dosaženo v letech 2007 a 2012. Vysoké inkaso v roce 2007 bylo způsobeno neustálým zvyšováním sazeb spotřebních daní jak v předcházejících letech, tak i v roce 2007 z důvodu povinného přijetí minimálních sazeb požadovaných Evropskou unií do konce roku 2008.

Výnos z piva zaujímá v celkovém výnosu spotřebních daní do státního rozpočtu čtvrté místo. Před ním z hlediska jednotlivých komodit stojí daně z minerálních olejů, daň z tabákových výrobků a daň z lihu. Za daní z piva se nachází už jenom daň z vína a meziproductů. Z procentuálního hlediska se pivo na výnosu celkových spotřebních daní podílí ve výši 4 %.

Rozborem výnosu vybraných piv za obchodní středisko v Ostravě Budějovického Budvaru, n. p. se zabývala 4. kapitola. V této kapitole byla popsána společnost, výroba piva a byl analyzován vliv procentní stupňovitosti piva na odvedenou spotřební daň státnímu rozpočtu a podíl tržeb jednotlivých piv Budějovického Budvaru, n. p. za obchodní středisko v Ostravě.

Nejvyšší vyrobená produkce Budějovického Budvaru, n. p. pro obchodní středisko v Ostravě byla zaznamenána u 10° piva. V sortimentu 10° piva byla vybrána i nejvyšší spotřební daň a 10° pivo se podílelo nejvyšším podílem tržeb na celkových tržbách za rok 2012. Preference Ministerstva financí a manažerů Budějovického Budvaru, n. p. jsou kladeny na 12° pivo, které je zatíženo vyšší spotřební daní a je hlavním artiklem Budějovického Budvaru, n. p. Lze tedy předpokládat, že podpora prodeje v následujících letech bude orientována především na 12° pivo s cílem znovu získat oblibu konzumentů tohoto piva.

V práci byly použity metody analýzy, porovnání a rozboru.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

1. KOTENOVÁ Bohumila, PETROVÁ Petra, TOMÍČEK Milan. *Zákon o spotřebních daních*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 504 s. ISBN 978-80-7357-549-6.
2. KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie*. 1. vydání. Praha: ASPI, 2005. 112 s. ISBN 80 - 7357 - 092-0.
3. KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
4. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2013*. 22. vydání. Praha: Grada, 2012. 272 s. ISBN 978-80-247-4643-2.
5. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance*. 4. vydání. Praha: ASPI, 2008. 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
6. SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7.
7. ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
8. ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vydání. Praha: Linde Praha, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

Elektronické dokumenty a ostatní zdroje

9. EUROPEAN COMMISSION: *EMCS Overview* [Online]. [20. 3. 2013]. Dostupné z http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/excise_duties/circulation_control/index_en.htm
10. CELNÍ SPRÁVA: *Spotřební daně a jejich správa*. [Online]. [1. 2. 2013]. Dostupné z <http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/Stranky/default.aspx>
11. CELNÍ SPRÁVA: *Celní správa ČR*. [Online]. [25. 3. 2013]. Dostupné z <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/celni-sprava.aspx>
12. CELNÍ SPRÁVA: *Informace o výsledcích činnosti celní správy ČR za rok 2007*. [Online]. [28. 3. 2013]. Dostupné z <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vron%20zprvy/Informace%20o%20výsledcích%20činnosti%20Celní%20správy%20ČR%20za%20rok%202007.pdf>

13. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. MFCR: *Stabilizační rozpočtová opatření pro období 2012 – 2014*. [Online]. [2. 4. 2013]. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/TK_20120227_Prezentace_Stabilizace2012-2014_pdf.pdf
14. CELNÍ SPRÁVA: *Výroční zprávy CS ke stažení*. [Online]. [3. 4. 2013]. Dostupné z <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocni-zpravy.aspx>
15. CELNÍ SPRÁVA: *Základní komentář ke statistikám*. [Online]. [3. 4. 2013]. Dostupné z <http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Stranky/komentary.aspx>
16. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. MFCR: *Údaje z výběru daní*. [Online]. [4. 4. 2013]. Dostupné z <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/13879.html?year=0>
17. LIDOVKY.CZ: *Metanolová aféra*. [Online]. [6. 4. 2013]. Dostupné z http://www.lidovky.cz/kauza-otraveneho-alkoholu-policie-ma-uz-jen-jednu-vysetrovaci-verzi-lia-/zpravy-domov.aspx?c=A120923_122757_ln_domov_ogo
18. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. MFCR: *Kontrolní noční akce „JUNO“*. [Online]. [7. 4. 2013]. Dostupné z http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/financni_sprava_21162.html
19. BUDĚJOVICKÝ BUDVAR: *Historie pivovaru*. [Online]. [12. 4. 2013]. Dostupné z <http://www.budejovickybudvar.cz/o-spolecnosti/historie-pivovaru.html>
20. BUDĚJOVICKÝ BUDVAR: *Ocenění*. [Online]. [12. 4. 2013]. Dostupné z <http://www.budejovickybudvar.cz/o-spolecnosti/oceneni.html>
21. BUDĚJOVICKÝ BUDVAR: *Ekonomická fakta*. [Online]. [13. 4. 2013]. Dostupné z <http://www.budejovickybudvar.cz/o-spolecnosti/ekonomicka-fakta.html>
22. MARKETINGOVÝ KATALOG BUDĚJOVICKÉHO BUDVARU, 2013

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
EMCS	Elektronický systém pro přepravu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani (Excise Movement and Control System)
ES	Evropské společenství
EU	Evropská Unie
DPH	Daň z přidané hodnoty
GmbH	Gesellschaft mit beschränkter Haftung (společnost s ručením omezeným)
LPG	propan - butan
MFCR	Ministerstvo financí České republiky
n. p.	národní podnik
OS	obchodní středisko
SEED	databáze pro výměnu dat o spotřebních daních (System for the Exchange of excise data)
SD	spotřební daně
SR	státní rozpočet
s. r. o.	společnost s ručením omezeným

Prohlášení o využití bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);

- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. 5. 2013

Andrea Tatarková
.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Inkaso vybraných daní do státního rozpočtu v ČR v roce 2012
- Příloha č. 2: Spotřební daň 10° piva a 12° piva při stejném výstavu
- Příloha č. 3: Výstav Budějovického Budvaru, n. p. obchodního střediska v Ostravě za rok 2012 v hl
- Příloha č. 4: Tržby Budějovického Budvaru, n. p. za obchodní středisko v Ostravě za rok 2012 v Kč